

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΕ' | ΤΕΥΧ. Α' | ΑΘΗΝΑΙ, 1. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14, Τ. 140-ΤΗΛ. 718-308 | 1 ΜΑΡΤΙΟΥ 1978 | ΑΡΙΘ. 5

ΑΥΤΟΚΡΙΤΙΚΗ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Ε'

1. Τὰ εἰς τὰ προηγούμενα ἄρθρα διατυπωθέντα, μάλιστα ἐν πνεύματι αὐτοελεγκτικῶ καὶ αὐτοκριτικῶ, θεωρηθήτωσαν ὁμολογίαι ἑνὸς Θεολόγου, λευκανθέντος ἤδη. Ἐγράφησαν, ἴνα, ἐκ τῆς προσωπικῆς του κρίσεως περὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ λεχθέντων ἢ πραχθέντων, διδαχθῶσιν οἱ νεώτεροι. Ἐπιτραπήτω νῦν εἰς ἡμᾶς ἢ μετάβασις ἐκ τῶν μετ' ἀφελότητος καρδίας λεχθέντων ἐπὶ τὰ θεολογικώτερα. Ἐκ προοιμίου λεχθήτω, ὅτι δὲν θὰ ἐπιτρέψω εἰς ἑμαυτὸν τὴν ἐκτροπὴν εἰς μετεωρισμοὺς καὶ ἀναζητήσεις πρὸς ἔρμηνειαν καὶ διασάφησιν τῆς πράγματι ὑψηλῆς καὶ θείας τῶ ὄντι περιεκτικῆς ἐννοίας τῆς ἐπιστήμης τῆς Θεολογίας. Ἐλπίζω νὰ μὴ χαρακτηρισθῶ ὑπερβολικός, θεωρῶν καὶ ἀναγνωρίζων τὴν Θεολογίαν, ὡς τὴν ὑψίστην τῶν ἐπιστημῶν. Οἱ λόγοι μου δὲν εἶναι γέννημα αὐθαίρετον ἑνὸς εἰδικοῦ περὶ ὠρισμένον κλάδον τῆς Θεολογίας ἀσχολουμένου, ἀλλὰ κυρίως εἶναι ἀπόρροια προσωπικῆς ἐμπειρίας ἑνὸς ἀπλοῦ στοχαστοῦ καὶ διανοουμένου. Εἶναι πίστις ἡμῶν καὶ πεποιθήσις, ὅτι ἡ Θεολογία ἀναβιβάζει τὸν εὐδιάθετον μελετητὴν εἰς δυσθεωρήτους σφαῖρας πνευματικῆς ἀνατάσεως, εἰς τὰς ὁποίας οὔτε ἡ Φιλοσοφία, οὔτε πολλῶ ἥττον

ἑτέρα τις Ἐπιστήμη—θεωρητικὴ ἢ ἐμπειρικὴ καὶ κανονιστικὴ—δύναται νὰ φθάσῃ. Ἡ Θεολογία ἱκανοποιεῖ πάσας τὰς ἐφέσεις τοῦ ἀνθρώπου, δίδουσα ἀπάντησιν εἰς πάντα τὰ μεταφυσικὰ προβλήματα, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ λογικευομένη Φιλοσοφία ἀδυνατεῖ ν' ἀναχθῇ. Μόνῃ ἡ Θεολογία, διασχίζουσα τὴν «νεφέλην» τοῦ ὑλικοῦ κόσμου, εἰσέρχεται εἰς τὰ «ἄδυτα τῶν ἀδύτων» τῶν Μυστηρίων τῆς Θείας Μεγαλωσύνης καὶ τολμᾷ νὰ προχωρήσῃ ἐντὸς τοῦ «γνόφου», δι' οὗ ὁ Θεὸς περικαλύπτεται. Μόνῃ ἡ Θεολογία τολμᾷ νὰ συνδιαλεχθῇ μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ αἰσθανθῇ τὴν παρουσίαν Αὐτοῦ, καὶ ὡς λέγει ὁ ἄχρι τρίτου οὐρανοῦ ἀναχθεὶς οὐρανοβάμων ἀποστολῆς Παῦλος, «εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα, ὁ Θεὸς οἶδεν» (Β' Κορ. 12,2). Ἐκ τῆς Θεολογίας ὀδηγεῖται ὁ εὐδιάθετος μελετητὴς εἰς τὴν Πίστιν, τὴν βαθυτέραν Πίστιν, γιγνόμενος βαθμηδὸν καὶ διὰ τῶν βιουμένων ὑπ' αὐτοῦ χριστιανικῶν ἀρχῶν, τέλειος «γνωστικός», ἀναγόμενος οὕτω εἰς τὴν «Θεῖαν Γνώσιν», ἥτις εἶναι ἅμα καὶ ἀποκάλυψις ἐν αὐτῶ τῶν Μυστηρίων τοῦ Θεοῦ!

2. Ἄλλὰ πάντα ταῦτα προϋποθέτουν ὅτι

ὁ Θεολόγος ζῆ καὶ δρᾶ ἐν τῷ πνεύματι τῆς ἱεραῆς Ἐπιστήμης τῆς Θεολογίας καὶ δὲν ἀσχολεῖται μόνον περὶ ξηρᾶς καὶ ἀνωφελεῖς ἐν τῇ οὐσίᾳ των δῆθεν ἐπιστημονικὰς ἀναζητήσεις καὶ ἐρεῦνας, ἀποτόκους δοκησιοφίας καὶ ἐπιδεικτικῆς γνωσιομανίας ἐκ περιφρείας καὶ μόνον. Ἄλλ' ὡς εἶπον, δὲν εἶναι πρόθεσίς μου νὰ ὀμιλήσω οὔτε περὶ «μεταφυσικῆς» ἢ «φυσικῆς» Θεολογίας, κατὰ τὴν πλατωνικὴν ὀρολογίαν· οὔτε περὶ «καταφατικῆς» ἢ «ἀποφατικῆς» Θεολογίας· οὔτε περὶ «μυστικῆς» ἢ «συμβολικῆς» καὶ «χαρισματικῆς» ἢ «εὐχαριστιακῆς» Θεολογίας· οὔτε περὶ «λογικῆς» ἢ «ἐμπειρικῆς» Θεολογίας· οὔτε περὶ «ἀρχετύπου» ἢ «ἐκτύπου» κατὰ τὴν γνωσιολογικὴν ἔκφρασιν, Θεολογίας· οὔτε περὶ «ἀνθρωπολογικῆς» Θεολογίας ἢ «Ἐπιστήμης τοῦ ἰδεατοῦ Σύμπαντος»· οὔτε περὶ «ἐμπραγμάτου» ἢ τῶν «φαινομένων» Θεολογίας· οὔτε περὶ Θεολογίας «ἀπορρήτου» ἢ περὶ Θεολογίας «τελεστικῆς» ἢ «ἐμφανοῦς» καὶ «ἀποδεικτικῆς» Θεολογίας. Οὔτε πρόθεσιν ἔχω νὰ ἐνδιατρίψω περὶ τοὺς ἐπὶ μέρους κλάδους τῆς ἐπιστημονικῆς Θεολογίας, —τὸν ἐρμηνευτικόν, τὸν ἱστορικόν, τὸν συστηματικόν καὶ πρακτικόν καὶ εἴ τινα ἄλλον. Πάσας τὰς διατυπωθείσας γνώμας ἀπὸ μέρους ἐπιστημόνων Θεολόγων καὶ Φιλοσόφων κύρους, εὐρίσκει τις εὐχερῶς εἰς τε τὰ συστηματικὰ περὶ Θεολογίας συγγράμματα, εἴτε καὶ προχείρως εἰς τὰ εἰδικὰ Θεολογικὰ Λεξικά καὶ τὰς Θεολογικὰς Ἐγκυκλοπαιδείας, ἀκόμη καὶ εἰς τὰ Φιλοσοφικὰ Λεξικά. Εἰς τὰ ἔργα ταῦτα ἀνευρίσκει τις καὶ πλουσίαν ἐπὶ τοῦ θέματος βιβλιογραφίαν.

3. Δὲν εἶναι λοιπὸν πρόθεσις τοῦ συντάκτου τῶν ἄρθρων τούτων ν' ἀσχοληθῆ περὶ τὰ θεωρητικὰ τῆς Θεολογίας προβλήματα διὰ νὰ ἐξιχνιάσῃ τὸ εὖρος καὶ τὴν ἀξίαν τῆς ἐπιστημονικῆς Θεολογίας. Ἀπλῶς διὰ

τῶν λεχθέντων οὐδὲν ἄλλο ἐπεζητήθη ἢ νὰ καταδειχθῆ διὰ πρακτικῶν σκέψεων τὸ βάθος καὶ τὸ εὖρος τῆς ἐννοίας καὶ τοῦ περιεχομένου τῆς ἐπιστήμης τῆς Θεολογίας. Σκοπὸς τῶν ἄρθρων ἦτο νὰ καταδειχθῆ οὐ μόνον ἡ ὑψίστη ἀξία τῆς θείας ταύτης Ἐπιστήμης, ἀλλ' ἅμα καὶ νὰ ὑποδειχθῆ εἰς τοὺς θεραπεύοντας ἐπιστημονικόν τινα κλάδον τῆς Θεολογίας, ἡ μεγάλη τούτων εὐθύνη διαφυλάξεως τοῦ ἐμπιστευθέντος αὐτοῖς, συγκαταβάσει Θεοῦ, μεγίστου τούτου ἀγαθοῦ διὰ τὸν ἄνθρωπον. Ὡς Ἐπιστήμη καὶ ἡ Θεολογία, ἀνερευᾶ τό τε περιεχόμενον καὶ τὸ ἰδεατὸν ὕψος, εἰς ὃ δύναται ν' ἀναχθῆ ὁ ἀνθρώπινος Νοῦς πρὸς κατανόησιν, κατὰ τὸ ἐφικτόν, τῶν Ἀληθειῶν τῆς Πίστεως, ὡς ἀπεκάλυψε καὶ ἐκήρυξε ταύτας ὁ ἐνανθρωπήσας Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ. Ἄλλ' ὁ ἀνθρώπινος Νοῦς κατανοεῖ πᾶν ὅ,τι ἀναφέρεται εἰς τὰ ἐν τῇ Φύσει ὄντα. Ἡ ἀνθρωπίνη Γνώσις ἐνταῦθα σταματᾷ, παραχωροῦσα διὰ τὰ ὑπὲρ τὴν Φύσιν τὴν θέσιν της εἰς τὴν Πίστιν, δι' ἧς καὶ μόνῃς δύναται νὰ διαπεράσῃ τὴν «νεφέλην» καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς ποίαν τινα προσέγγισιν πρὸς τὸ Μεγαλειῶδες Ὄν, τὸ Ὅποῖον ὀνομάζομεν Θεόν! Ἐκ τῶν λεχθέντων ἀντιλαμβανόμεθα τὴν ἀξίαν καὶ σπουδαιότητα τῶν σοφῶν ρήσεων τοῦ φιλοσοφοῦντος Πατρὸς τῆς Ἐκκλησίας Γρηγορίου Νύσσης, περὶ Θεολογίας: Γράφει οὗτος: «Ὁ ρος ἐστὶν ἀναντες, ὡς ἀληθῶς, καὶ δυσπρόσιτον ἡ Θεολογία, ἧς ὁ πολὺς λεῶς μόλις τὴν ὑπώρειαν φθάνει» (Migne, P. G. 44, 372 D). Καὶ πράγματι, ὄρος πανύψηλον, ἀπόκρημνον καὶ δυσπρόσιτον εἶναι ἡ Θεολογία, τῆς ὁποίας μόνον τοὺς πρόποδας εἶναι ἱκανοὶ νὰ φθάσουν οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων!

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Ὁμότιμος Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
Ἀκαδημαϊκός

ΕΟΡΤΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἀριθμ. Πρωτ. 906.

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφε καὶ συλλειτουργῆ τῆς ἡμῶν Μετριοτήτος κύριε Σεραφεῖμ, Πρόεδρε τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὴν Ὑμετέραν σεβασμίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερῆδιστα προσαγορεύομεν.

Ὁ καιρὸς καὶ χρόνος ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ θέμενος αἰώνιος Θεός, συγκαταβαίνων τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην Αὐτοῦ ἠξίωσεν ἡμᾶς ἵνα, μνήμονες τῆς προφητικῆς ρήτρας «ὅτι παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν υἱὸς καὶ ἐδόθη ἡμῖν καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεγάλης βουλῆς ἄγγελος» (Ἠσ. θ' 6) καὶ τῆς εὐαγγελιζομένης «ὅτι ἐτέχθη ἡμῖν σήμερον Σωτὴρ ὃς ἐστὶ Χριστὸς Κύριος ἐν πόλει Δαυὶδ» (Λουκ. Β' 11), ἀτενίσωμεν πρὸς τὴν Βηθλεὲμ τὴν ἁγίαν, τὴν ἀπὸ αἰώνων εὐπρεπιζομένην, ἄδοντες τὸν ἀγγελικὸν ὕμνον «δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη» (Λουκ. Β' 14).

Ἀπολαύοντες πλήρως τῆς χαρᾶς, ἐν ἣ εὐρηται σήμερον σύμπας ὁ Χριστιανικὸς κόσμος, καὶ ἀναπέμφαντες ἐκτενεῖς τὰς δεήσεις ἡμῶν ἐν τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ εορτῇ τῆς Γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ, ἄσμενοι ἀπεδεξάμεθα τὰς ἐπὶ ταύτῃ ἀδελφικὰς προσήσεις καὶ εὐχὰς τῆς Ὑμετέρας περιποθήτου ἡμῖν Μακαριότητος.

Ἐν αἰσθήμασιν ἀδελφικοῖς ἀνταποδίδοντες τῇ Ὑμετέρᾳ σεβασμίᾳ Μακαριότητι τὸν χαιρετισμὸν καὶ τὰς προσήσεις Αὐτῆς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ καθ' ἣν «ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου καὶ ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ» (Γαλ. 4, 4), εὐχόμεθα ὅπως ὁ ἐν τῇ Φάτνῃ ἀνακλιθεὶς Θεὸς καταξιῶι Αὐτὴν ὑπαντᾶν καὶ ἐορτάζειν τὴν ἡμέραν τῆς ἐν τῷ κόσμῳ Ἐπιφανείας Αὐτοῦ ἐπὶ ἔτη ὅ,τι μῆκιστα μετὰ τῆς σεβασμίας Ἱεραρχίας, τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου καὶ τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας Αὐτῆς, τὸν δὲ Νέον ἐνιαυτὸν πλοῦσιον εἰς ἐλέη καὶ εἰς πᾶν ἀγαθόν.

Περιπτυσσόμενοι δ' Αὐτὴν καὶ αἰθῆς ἐν τῷ ἐν Βηθλεὲμ Τεχθέντι Χριστῷ, διατελοῦμεν μετ' ἀγάπης ἀδελφικῆς καὶ τιμῆς ἐξειδιασμένης.

Χριστούγεννα τοῦ 1977

Τῆς Ὑμετέρας σεβασμίας Μακαριότητος

ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΕΓΑΝ ΦΩΤΙΟΝ*

«Ἐγώ εἰμι ἢ θύρα δι' ἐμοῦ ἔάν τις εισέλθῃ, σωθήσεται».

Εἰς τὴν παραδεισιακὴν κατάστασιν τῶν ἀνθρώπων ὑπῆρχεν, ὡς γνωστόν, ἄμεσος ἐπαφὴ πρὸς τὸν Θεόν. Οἱ πρωτόπλαστοι ἐπεκρινόντων μετὰ τοῦ Ὑψίστου ὡς τέκνα πρὸς τὸν πατέρα.

Ἄλλ' ἢ ἐπακολογήσασα ἁμαρτία ὑψωσε τεῖχος μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων. Ἀπέκλεισε τὴν γῆν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ ὅσον αἱ ἁμαρτίαι τῶν ἀνθρώπων γενεῶν ἐπληθύνοντο, ἐσώρευον λίθους καὶ ἀνύψωμα συνεχῶς τὸ τεῖχος. Οὐδεμία δὲ θύρα ἢ ἄνοιγμα διεφαίνετο, διὰ τὰ φέρῃ πάλιν ἐγγὺς τὸν ἀνθρώπον πρὸς τὸν Θεόν.

«Ὅτε (ὁμοῦς) ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξέπεσταιν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ» σωτήρα τοῦ κόσμου. Καὶ ἠκούσθη διὰ στόματος τοῦ θείου Ἀνθρώπου τὸ μέγα μήνυμα ἢ σωτήριος διακήρυξις: «εἰ μὴ ἢ θύρα δι' ἐμοῦ ἔάν τις εισέλθῃ, σωθήσεται». Ἦνοιχθη θύρα εἰς τὸ τεῖχος. Ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἦλθε, «τὸ μεσοτεῖχος τοῦ φραγμοῦ λύσας» (Ἐφ. 6' 15), «ἵνα τὴν νύκτα ἀπολάβωμεν» (Γαλ. 4' 5), καὶ πάλιν ὡς τέκνα πρὸς τὸν οὐράνιον πατέρα ἀποκατασταθῶμεν.

Ἐκτοτε πολλοὶ εἰσῆλθον διὰ τῆς θύρας —διὰ τοῦ Χριστοῦ— εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Πρωτίστως δὲ εἰσῆλθον δι' αὐτῆς οἱ ἅγιοι Πάντες. «Τῶν ἁγίων ὁ χορὸς εὗρε πηγὴν τῆς ζωῆς καὶ θύραν παραδείσου». Μεταξὺ δὲ ἐκείνων, οἵτινες ἀνταπεκρίθησαν εἰς τὸ προσκλητήριον τοῦ Κυρίου «ἐγώ εἰμι ἢ θύρα δι' ἐμοῦ ἔάν τις εισέλθῃ, σωθήσεται», εἶναι ὁ σήμερον ἑορταζόμενος ἅγιος Πατὴρ τῆς Ἐκκλησίας Φώτιος ὁ μέγας.

★

Εἶναι ἄξιον πολλῆς προσοχῆς δι, ἐνῶ ἡ ἀρχικὴ σταδιοδρομία τοῦ Φωτίου δὲν ἐφαίνεται νὰ ἔχῃ ἰδιαιτέρον θρησκευτικὸν προσανατολισμόν, ἢ προσωπικότητα τοῦ εἶχεν ἀπ' ἀρχῆς ἐδραιωθῆ ἐπὶ ἀκραϊφῶν χριστιανικῶν βάσεων.

Κοσμικὰ ἦσαν τὰ πρῶτὰ του ἀξιώματα. Ὦνομάσθη πρωτοσπαθᾶριος καὶ πρωτοασκητοῦς. Καθαρῶς δηλ. πολιτειακοὶ τίτλοι τοῦ ἐδόθησαν, μὲ περιεχόμενον καὶ ἀρμοδιότητας ἀνακτορικὰς, πολιτικὰς καὶ

* Ἀποφάσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐξεφωνήθη ὁ Λόγος οὗτος ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Πεντέλης, κατὰ τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν, ἐπὶ τῇ ἀγομένῃ Ἑορτῇ τοῦ μεγάλου Φωτίου, τῇ βῆ Φεβρουαρίου, παρισταμένον τῶν Σεβασμιωτάτων μελῶν τῆς Ἱ. Συνόδου, τῶν Καθηγητῶν καὶ Ὑφηγητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ πλήθους λαοῦ.

στρατιωτικὰς. Ἀσφαλῶς δὲν προοιωνίζοντο καμμίαν ἐκκλησιαστικὴν ἐξέλιξιν τοῦ ἀνδρός. Ἀλλὰ καὶ κατόπιν, διὰ τὴν εὐρεῖα μόρφωσίν του τὸν ἐιοποθέτησεν εἰς ἀκαδημαϊκὸν στάδιον, διέπρεπεν ὡς σπουδαῖος καὶ σοφὸς κάτοχος τῆς ἔδρας —ἐδρῶν πολλῶν μάλλον— εἰς τὸ πανεπιστημιακὸν ἐπιπέδου, ὡς θὰ ἐλέγομεν, πανδιδασκῆριον τῆς Μαγναύρας καὶ ἀνέδειξε μαθητὰς ὑψηλῆς περιωπῆς, ὡς π.χ. θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ἀναφέρωμεν τὸν πολλὸν Ἀρέθαν τὸν Πατέρα (σέμνωμα τῆς Μητροπολιτικῆς Ἐπαρχίας ἡμῶν). Τίποτε ὁμοῦς δὲν προεμήνηεν ὅτι τοῦ ἐπεφυλάσσετο ἀπόδοσις μετακίνησις ἀπὸ τῆς Καθηγητικῆς ἐκείνης ἔδρας εἰς τὴν πατριαρχικὴν καθέδραν τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Αὐτὸ ἐν τούτοις ὠκονόμησαν αἱ ἀνεπιχρῆστοι βουλαὶ τοῦ Ὑψίστου. Εἰς κρισιμωτάτας στιγμὰς διὰ τὴν Ἐκκλησίαν καλεῖται ὁ Φώτιος νὰ ἀναλάβῃ τὸ πηδάλιον αὐτῆς. Καὶ ἐκεῖνο ποῦ ἔχει μεγίστην σημασίαν εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν εἶναι ὅτι ὁ μέγας αὐτὸς ἀνὴρ εὐρέθη καὶ ἔτοιμος διὰ μίαν τοιαύτην μετάκλησιν καὶ ἄξιος καὶ ἱκανὸς διὰ τὴν νέαν του ἀποστολήν.

Πῶς συνέβη τοῦτο; Ποῖαι προϋποθέσεις ὑπῆρχον εἰς αὐτόν, ὥστε νὰ τὸν ἀναζητήσουν —ἐνῶ ἦτο λαϊκὸς— διὰ τὸ πατριαρχικὸν ἀξίωμα;

Εἶναι βέβαιον ὅτι οὔτε ἡ Ἐκκλησία θὰ τὸν ἐκάλεῖ οὔτε αὐτὸς θὰ ἀπεδέχετο τοιαύτας εὐθύνas, ἔάν δὲν εἶχε τὰ ἀπαραίτητα προσόντα. Καὶ τὸ βάρος τῆς γνωστῆς πολιτειακῆς ὑπὲρ αὐτοῦ προκρίσεως δὲν θὰ ἐρρίπτετο ἀσφαλῶς εἰς ἀνέτοιμον πρόσωπον, μὴ διαθέτον ἐκκλησιαστικὴν συγκρότησιν καὶ προβολὴν καὶ κῆρος καὶ ἠθικὴν δύναμιν.

Ἄλλ' ὁ ἱερός Φώτιος διέθετε πάντα ταῦτα.

Εἶχε πρωτίστως ἐκκλησιολογικὴν τοποθέτησιν καὶ ἐκκλησιαστικὸν φρόνημα ὁ ἀκαδημαϊκὸς ἐκεῖνος διδάσκαλος. Καὶ ἐνῶ ἡ θεολογικὴ του δεινότης ἦτο εὐρύτατα ἀνεγνωρισμένη, διεφαίνετο σαφῶς ὅτι τὸ κερφάλαιον τοῦτο ἀνήκεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Δὲν ἐθεολόγει δι' ἀπλήν ἐπιστημοσύνην, ἀλλὰ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, ὁ μέγας Φώτιος. Καὶ ἠσθάνετο τὸν ἑαυτὸν του ἐνεργὸν μέλος τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἔτοιμον ἐργάτην αὐτῆς.

Εἶχεν ἀποδεχθῆ πλήρως τὸν λόγον τοῦ Κυρίου «ἐγώ εἰμι ἢ θύρα δι' ἐμοῦ ἔάν τις εισέλθῃ, σωθήσεται». Καὶ εἶχεν ἀπ' ἀρχῆς τῆς πορείας του εἰσελθεῖν διὰ τῆς θύρας ταύτης «εἰς τὴν αὐτὴν τῶν προβάτων», εἰς τὴν μάνδραν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Κατενόει δὲ ὅτι ἀπὸ τῆς ἀφειρησίας ταύτης «εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομὴν εὐρήσει». Ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας θὰ ἐγίνοντο αἱ ἐξορμήσεις του. Ἐξ αὐτῆς πρὸς οἰανδήποτε ἀποστολήν καὶ οἰονδήποτε ἔργον, ἐ

κάστοτε «ἐξελεύσεται» και πρὸς αὐτὴν πάλιν «εἰσελεύσεται». Ἡ διακονία του θὰ εἶναι πάντοτε προσφορὰ πρὸς τὸν Χριστὸν και τὴν Ἐκκλησίαν ἵνα οὕτως ἔχη πάντοτε τὴν κάλυψιν τῆς Ἐκκλησίας τὸ θεολογικὸν ἔργον του. «Και νομὴν εὐρήσει» ἀπόθεν τον. Θὰ ἔχη ἠγγυημένον, γνήσιον και ἀλάνθαστον περιεχόμενον, ἐφ' ὅσον θὰ ἀντλή ἀπὸ τοῦ τεθησαυρισμένου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ πλούτου τῆς ἀποστολικῆς και πατερικῆς παραδόσεως αὐτῆς.

Ἐπ' αὐτὰς τὰς ἐκκλησιολογικὰς προϋποθέσεις και τὸ ἐκκλησιαστικὸν τοῦτο φρόνημα διατελών, ὡς λαϊκὸς και ὡς ἀκαδημαϊκὸς διδάσκαλος, ὁ ἱερός Φῶτιος εὐρέθη ἔτοιμος, ἵνα ἀναλάβῃ «ἀθρόον» τὰ ὑψίστα ἐκκλησιαστικὰ λειτουργήματα και νὰ ἀναποκριθῇ πρὸς ταῦτα κατὰ τρόπον ἀξιοθαύμαστον — και σπάνιον ὁμολογουμένως — ὡς «ἄριστος τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρισμένος» (Β' Τίμ. γ' 17).

★

Περαιτέρω ὀφείλομεν νὰ ὑπογραμμίσωμεν ὅτι, παραλλήλως πρὸς τὸ ἐκκλησιαστικὸν φρόνημα τοῦ Φωτίου, συμπορεύεται με ἐξαιρετικὸν εὐαισθησίαν τὸ ὀξὺ θεολογικὸν πνεῦμά του, τὸ ἀκραιφνῶς ὀρθόδοξον και ἀσφαλές.

Εἶναι γνωστοὶ οἱ ἀγῶνές του και αἱ θεολογικαὶ του ἀναλύσεις και ἐμβαθύνσεις εἰς τὸ Τριαδολογικὸν δόγμα, ἐξ ἀφορμῆς τῆς περὶ τὸ *filioque* διαφορᾶς μεταξὺ Ἀνατολικῆς και Δυτικῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ Φῶτιος ἐμμένει ἀνεκδοτικῶς εἰς τὴν ἀπόρριψιν τοῦ *filioque*.

Ἄλλοι ἴσως θὰ ἐθεώρουν λεπτολόγον και, οὕτως εἰπεῖν, ἀδιύλιζουσαν τὸν κόνωπα, τὴν ἐμμονὴν ταύτην τοῦ Φωτίου, και τῆς Ὀρθοδοξίας ἐν γένει, εἰς ἐν τοιοῦτο λεπιοτάτης ὑφῆς δογματικὸν ζήτημα.

Ἐκεῖνος ὅμως διακρίνει τὰς σωτηριολογικὰς προεκτάσεις τοῦ ζητήματος τούτου. Γνωρίζει καλῶς ὅτι ἡ ὀρθὴ πίστις περὶ τῆς Ἁγίας Τριάδος ἔχει ἄμεσον σχέσιν πρὸς τὴν ὅλην χριστιανικὴν ἀποκάλυψιν και πρὸς αὐτὴν ταύτην τὴν ἐν Χριστῷ σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπινου γένους. Ἡ ἀλλοίωσις τοῦ δόγματος περὶ Ἁγίας Τριάδος συνεπάγεται ἀλλοίωσιν τῆς ἐνδοτριαδικῆς σχέσεως τοῦ Πατρὸς και τοῦ Υἱοῦ και τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Και ἡ παραμικρὰ δὲ τοιαύτη ἀλλαγὴ θὰ εἶχε συνεπείας χριστολογικὰς, και ἐπομένως και σωτηριολογικὰς.

Δὲν εἶπεν ἐπὶ ματαίῳ ὁ Χριστὸς «ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα» δὲ ἐμοῦ ἐάν τις εἰσελθῆ, σωθήσεται». Αὐτὸ τὸ «δὲ ἐμοῦ» προσδιορίζει ὅτι «οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία» (Πράξ. δ' 12). Αὐτὸν ἀπέστειλεν ὁ Πατὴρ εἰς τὸν κόσμον. «Τὸν υἱὸν αὐτοῦ... ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον» (Ἰω. γ' 16). Ὅταν δὲ κατόπιν πραγματοποιηθῆται ἡ παρουσία τοῦ ἁγίου Πνεύ-

ματος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὁ Χριστὸς ἔχει ἤδη προαναγγείλει ὅτι θὰ «ἐρωτήσῃ τὸν Πατέρα και ἄλλον Παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα μένη μετ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα» (Ἰω. ιδ' 16). Και ἔχει ἐπακριβῶς διασαφήσει ὅτι «ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ Πατρὸς, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται» (αὐτ. ιε' 26). Δηλ. ἡ ὑποστατικὴ ἐκπόρευσις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος γίνεται αἰδίως ἀπὸ τὸν Πατέρα μόνον, ἐνῶ ἡ χαρισματικὴ πέμψις αὐτοῦ πρὸς τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας γίνεται ὑπὸ τοῦ Υἱοῦ. Διότι Αὐτὸς εἶναι ἀείποτε «ἡ θ ὕ ρ ω» τῆς σωτηρίας και δι' Αὐτοῦ «ε ἄ ν τ ι ς ε ἰ σ ἔ λ θ η, σ ω θ ἡ σ ε τ α ω», με εὐδοκίαν πάντοτε «παρὰ τοῦ Πατρὸς» και τῇ συνεργείᾳ τοῦ Παρακλήτου Πνεύματος.

Εἶναι δεδαίως και παραμένει πάντοτε ἰωτηρίον ἀνεξερεύνητον ἡ ἀλήθεια και ἡ ἀποκάλυψις περὶ τῆς Ἁγίας Τριάδος. Ἐχει ὅμως ἀδιάσειστα ἀγοραφικὰ θεμέλια και ἀπὸ τῆς ἀποστολικῆς και πατερικῆς παραδόσεως τῆς Ἐκκλησίας ἀμετάστρεπτον διατύπωσιν και ἀνάλοισιν.

Και ὁ ἱερός Φῶτιος εἶναι ἀνυποχώρητος εἰς τὴν κατοχύρωσιν τῆς ἀκραιφνοῦς πίστεως και παραδόσεως τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν. Δὲν μετακινεῖται οὔτε κατὰ αἶψα ἐν ἡμίαν κεφαίαν» ἐκ τῶν δογμάτων τῆς Ὀρθοδοξίας. Διότι ἡ θεολογικὴ του περιορῆ διαβλέπει εἰς ταῦτα ἀναγκαῖοτάτα και ὄν οὐκ ἄνευ κεφάλαια τῆς σωτηρίας ἡμῶν.

★

Αὐτὴ ἡ ἀμετακίνητος θέσις του ἐναντι τοῦ δόγματος και τῆς παραδόσεως τῆς Ἐκκλησίας τὸν ἔφευρεν ἐνώπιον τοῦ μεγάλου διλήμματος: ὑποχώρησις ἢ σχίσμα; Και εἶχε τὸ ἠθικὸν ἀνάστημα νὰ εἴπῃ τὸ μεγαλόστομον ὄχι πρὸς τὴν παραχάραξιν τῆς ἀληθείας, ὡς ἀντάξιός ἐκπρόσωπος και φορεὺς τοῦ ἱστορικοῦ βάρους τῆς Ὀρθοδοξίας.

Ἐπῆλθε δεδαίως τὸ σχίσμα. Δραματικὴ ὥρα διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ. Συγκλονιστικὴ περίστασις διὰ τὸν ὑπεύθυνον Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην. Δυνάμεθα νὰ τὸν φαντασθῶμεν, νὰ ἐπατερίξῃ πρὸς τὸν Χριστὸν νὰ ἀκούῃ τὴν διακήρυξίν Του «ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων» (Ἰω. ι' 7). Ἐγὼ εἶμαι ὁ «ἀὐ μεσότειχον τοῦ φραγμοῦ λύσας» (Ἐφ. β' 5). Και συγχρόνως νὰ βλέπῃ νὰ ὑψώνεται μεσότειχον μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, Ἀνατολῆς και Δύσεως.

Ρομφαία ἀσφαλῶς διέσχιξε τὴν καρδίαν του. Και ἕνα ἀγωνιώδες ἐρώτημα ἐξεπέμπετο ἐξ αὐτῆς ὡς κραυγὴ ἐκ θαθέων «τίς σου τὸν χιτῶνα, Σῶτερ, διείλεν;»! Ἦτο ὅμως βέβαιον ὅτι τὸν ἄρραφον χιτῶνα τοῦ Χριστοῦ ἔσχιζε, με σχίσμα μέγα, ὁ ἀντίπους τῆς Ὀρθοδοξίας, ὁ εἰσαγαγὼν καινὰ δαιμόνια εἰς τὴν πίστιν και τὴν ζωὴν τῆς ἀδαιριέτου Ἐκκλησίας.

Και δὲν ἀπέμενε ἄλλη ἐκλογὴ εἰς τὸν Πατριάρχην Φῶτιον, ὡς ὑπεύθυνον ἵνα «σιτήῃ και κρατῇ τὰς παραδόσεις» τῆς «μῆς, ἁγίας, καθολικῆς και ἀπο-

ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΦΛΩΡΙΝΗΣ κ. ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΥ

ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 731/1977

«Ἡ ἄοπλος ὑπηρεσία τῶν ἔνεκα θρησκευτικῶν πεποιθήσεων ἀρνούμενων νὰ φέρωσιν ὄπλα». Ἴδου τὸ θέμα, ὅπερ προέκυψε ἐκ τοῦ ἐσχάτως ψηφισθέντος Νόμου τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας.

Ἐπειδὴ ἐπὶ τοῦ παρόντος οἱ ἀρνούμενοι νὰ φέρωσιν ὄπλα εἶναι ἐν Ἑλλάδι μόνον οἱ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωῦδᾶ ἢ Χιλιασταί, διὰ τοῦτο ὁ Νόμος, ἂν καὶ ἀορίστου διατυπώσεως, ἀφορᾷ κυρίως αὐτούς.

Τὸ θέμα ἔχει δύο πλευράς, τὴν θρησκευτικὴν καὶ τὴν ἐθνικὴν. Καὶ ἐπ' αὐτῶν ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν συντόμως τὰ ἑξῆς:

Α'. Ἄν ὑπάρχη θρησκεία εἰς τὸν κόσμον, ἡ ὁποία τονίζει τὴν ἀνεκτίμητον ἀξίαν τῆς εἰρήνης, εἶναι ὁ Χριστιανισμός. Μὲ τὸ ἐμβατήριον τῆς εἰρήνης εἰσήλθεν εἰς τὸν κόσμον ὁ Χριστός. Καὶ ὑπὲρ τῆς εἰρήνης εὐχεταὶ συνεχῶς ἡ Ἐκκλησία. Ὡς χριστιανοὶ μισοῦμεν τοὺς πολέμους καὶ ὀλοφύχως ποθοῦμεν νὰ ἐπικρατήσῃ εἰρήνη εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ὀλόκληρον.

Ἄλλ' ἐνῶ ἡ εἰρήνη εἶναι τὸ ἰδανικόν, πρὸς τὸ ὁποῖον προσδλέπει ἡ ἀνθρωπότης καὶ διὰ τὸ ὁποῖον ἐργάζεται ἡ Ἐκκλησία, ἐν τούτοις μέχρι σήμερον λόγῳ

στολικῆς Ἐκκλησίας», εἰ μὴ νὰ κηρύξῃ ταῦτα ἀπαράδεκτα. Αὐτὸ καὶ ἔπραξε μετὰ «πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας» καὶ «διὰ πολλῶν δακρύων» (Β' Κορ. 6' 4), ἀλλὰ καὶ μὲ πολλὴν ἐτοιμότητα καὶ ὑπευθυνότητα ἔναντι τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας ὁ μέγας ἐκεῖνος Πατριάρχης.

Βαρὺ θεβαίως καὶ ὀδυνηρὸν διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τὸ τίμημα τῆς διαφυλάξεως τῆς παρακαταθήκης τῆς πίστεως, διὰ τὸ τίμημα τοῦτο εἶναι ἐν ἐσχάτῃ ἀνάγκῃ τὸ σχίσμα.

Ὅταν ἐν τούτοις γίνῃ ἀναπόφευκτον, ὡς συνέβη ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ μεγάλου Φωτίου, καὶ τὸ ἔσχατον τοῦτο μέτρον εἰς τὴν διαφύλαξιν καὶ εἰς τὴν ἐνότητά τῆς πίστεως ἀφορᾷ. «Δεῖ δὲ καὶ αἰρέσεις εἶναι ἐν ὑμῖν, ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται», εἶπε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ τοῦ Ἀποστόλου (Α' Κορ. 12' 19).

Ὁ διαχωρισμὸς τῶν ὀρθοδόξων ἀπὸ τῶν ἀκολουθούντων τὰ καινὰ δαιμόνια τῆς πλάνης καὶ τῆς κακοδοξίας, ἐνεργεῖ ὡς σωτήριος χειρουργικὴ μάχαιρα ἀποκόπτουσα τὰ γαγγραινώδη, χωρὶς νὰ καταργῇ ποτὲ τὸν πόθον τοῦ Κυρίου «ἵνα πάντες ἐν ὧσιν»

τῆς ἀπιστίας καὶ τῆς ἀμαρτίας οἱ πόλεμοι δὲν ἔπαυσαν. Βάρβαροι λαοί, ἔθνη τὰ τοὺς πολέμους θέλοντα, ἐπιτίθενται κατὰ φιλησύχων λαῶν, μικρῶν καὶ ἀδυνατῶν, μὲ σκοπὸν τὴν κατάρκτησιν αὐτῶν καὶ ἐξουθένωσιν τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος, τῆς ὁποίας ἡ ἐλευθερία εἶναι ὡς τὸ ὄξυγόνον. Ἄλλ' ἐκτὸς τοῦ κινδύου ἐκ τῆς ἐπιδρομῆς ἀλλοφύλων, ὑπάρχει καὶ ὁ ἔσθθεν κίνδυνος ἐκ διαφόρων στοιχείων, τὰ ὁποῖα δὲν θέλουν νὰ ὑπακούσουν εἰς τὴν ἔννομον τάξιν, ἡ ὁποία κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ὑπάρχει εἰς ὅλα τὰ Κράτη. Ἐναντίον λοιπὸν τῆς ἔξωθεν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἔσωθεν, ἐπιδρομῆς καὶ πρὸς πρόληψιν τῆς ἀναρχίας, ἡ ὁποία εἶναι μείζων κακὸν καὶ τοῦ χειροτέρου πολιτεύματος, ὑπάρχει εἰς ὅλα τὰ Κράτη ἔνοπλος ἐξουσία, ἡ ὁποία κατὰ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον «ὁ ὁ κ εἰ κ ἡ τ ἡ ν μ ἄ χ α ἰ ρ α ν φ ἔ ρ ε ἰ» (Ρωμ. 13' 1-5). Συνεπῶς ἡ Γραφή δὲν εἶναι κατὰ τῆς ἐνόπλου ἐξουσίας.

Ὁ Χριστιανισμός, ὡς βλέπομεν ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ, διὰ τοὺς στρατιωτικούς δὲν ἔθεσε θέμα νὰ ἐγκαταλείπουν τὰ ὄπλα προκειμένου νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ συνέστησε μόνον εἰς αὐτούς, ἐν τῇ ἐνασχόσει τῶν καθηκόντων των νὰ μὴ κάμνουν κατάχρησιν τῆς ἐξουσίας των (Λουκ. 3, 14). Στρατιῶται

(Ἰω. 15' 21). Διαφυλάσσεται ἀλόβητον τὸ μουτικὸν Σῶμα τοῦ Χριστοῦ.

Καὶ ὁ Φώτιος ἀπεδέχθη τὸ σχίσμα ὡς πικρὸν ποιήριον, ἀφοῦ δὲν ἦτο ἐπιτρεπτόν ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ παρέλθῃ τὸ ποιήριον τοῦτο. «Πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς Σὺ», εἶπε μὲ ὄλην τὴν ψυχὴν πρὸς τὸν Θεὸν ὁ ἅγιος καὶ «πλήρης πίστεως καὶ δυνάμεως» Πρωθιεράρχης. Καὶ ὑπήκουσεν εἰς τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεώς του. Ἐπειδὴ ἄρχισεν εἰς τὴν βουλήν τοῦ Θεοῦ, ὅπως παραμελῆν ἄσπιλος ἡ παρακαταθήκη τῆς πίστεως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

Τὸ δὲ «ἵνα πάντες ἐν ὧσιν» αὐτὸς ὁ πόθος τοῦ Χριστοῦ, ἡ εἰρήνη καὶ ἐνότης τῶν ἁγίων Του Ἐκκλησιῶν, εἶναι, ὡς φαίνεται, μακρῶς προῆς ἐδόξα Του. Εἶναι δὲ πάντως θεβαία καὶ ἀδιάφρακτος ἡ προσωπικὴ τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ, τὴν ὁποῖαν ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ σημερινοῦ ἱεροῦ εὐαγγελίου.

«γ ε ν ἡ σ ε τ α ἰ μ ἱ α π ο ἰ μ ν η , ε ἰ ς π ο ἰ μ ἡ ν».

Ἄ μ ἡ ν.

† Ὁ Πατριῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

δὲ καὶ ἀξιωματικοὶ τῶν Ρωμαϊκῶν λεγεῶνων γινόμενοι χριστιανοὶ δὲν ἐγκατέλειπον τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ, ἀλλ' ἐξηκολούθουν τὴν στρατιωτικὴν τῶν ὑπηρεσίαν μὲ μεγαλυτέραν εὐσυνειδησίαν. (Ἰδὲ Πράξ. 10, 1 - 44).

Αὐτὴ εἶναι συντόμως ἡ θέσις τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀπέναντι τῆς στρατεύσεως καὶ ἐνόπλου ἐξουσίας.

Οἱ Χιλιασταὶ παρουσιάζονται ὡς εἰρηνικοὶ καὶ ἀρνοῦνται νὰ λάβουν ὄπλα. Ὑποκρίνονται καὶ ψεύδονται. Φέρουν προσωπεῖον εἰρήνης, εἰς δὲ τὰς καρδίας τῶν κρύπτουν τὸ στυγερώτερον μῖσος. Μισοῦν τοὺς χριστιανούς περισσότερον ὅλων. Καὶ λόγῳ ἀκριδῶς τοῦ μίσους αὐτοῦ ἀρνοῦνται νὰ ὑπηρετήσουν ὡς στρατιῶται εἰς ξένα στρατεύματα, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν ἀνεμίζει ἡ σημαία τῶν Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωῦά. Τὰ ξένα στρατεύματα ὀνομάζονται ὑπ' αὐτῶν σατανικά. Καὶ ὅπως ἕνας Τοῦρκος, ἂν καὶ εἶναι φιλοπόλεμος, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ δέχεται νὰ ὑπηρετήσῃ ἐνόπλιως εἰς τὰ στρατεύματα τῆς Ἑλλάδος, οὕτω καὶ οἱ Χιλιασταί, ἂν καὶ εἶναι φιλοπόλεμοι, δὲν θέλουν νὰ ὑπηρετήσουν εἰς τὰ ἡμέτερα στρατεύματα. Εἶναι ἁπλῶς ἐτοιμοὶ, ὡς συνάγεται ἀπὸ προφορικὰς καὶ γραπτὰς διδασκαλίας τῶν, ἂν ἡ Ὁργάνωσις τῶν τὸ κρίνῃ ἀναγκαῖον νὰ καταταχθῶν εἰς... τὰ στρατεύματα τοῦ Ἰεχωῦά, νὰ καταταχθῶν ὄχι ἐν μεταφορικῇ ἐννοίᾳ, ὡς στρατιῶται πνευματικῆς στρατιᾶς, ἀλλ' ἐν πραγματικῇ ἐννοίᾳ λαμβάνοντες ὄπλα καὶ πολεμοῦντες καὶ μὲ δόμῃαν νετρονίου τὰ... ἰδικὰ μας «σατανικά» στρατεύματα (Ἰδὲ συνημμένον πρακτικὸν συνεδριάσεως τῆς ἐπὶ τῶν αἰρέσεων Μ.Σ. Ε.). Συνεπῶς οἱ Χιλιασταὶ ἢ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωῦά δὲν εἶναι εἰρηνοφίλοι, νοστοροφίλοι, ἀλλ' εἶναι ἀπαίσιοι φιλοπόλεμοι, ἀναμένοντες κατάλληλον καιρὸν νὰ σφάξουν τοὺς χριστιανούς ἀγριώτερον τῶν ὀρδῶν τοῦ Μωάμεθ καὶ νὰ ἐπιβάλουν τὸ Κράτος τοῦ Σιωνισμοῦ. Ἀπόδειξις δέ, ὅτι δὲν μισοῦν τὰς αἱματηρὰς συρράξεις, εἶναι ὅτι δὲν εἶναι κατὰ τῶν θανατικῶν ἐντελέσεων. Κακῶς λοιπὸν οἱ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωῦά ἀρνοῦνται νὰ λάβουν ὄπλα διὰ θρησκευτικούς λόγους. Πράττουν τοῦτο ὄχι διὰ θρησκευτικούς, ἀλλὰ διὰ πολιτικούς μᾶλλον λόγους, ἀποκρύπτοντες τοὺς θαυτέρους σκοπούς τῶν. Καὶ θὰ πράξῃ ἔργον βλακειᾶς ἢ Ἑλληνικῆ Πολιτεία ἂν πιστεύσῃ εἰς τοὺς ἰσχυρισμούς τῶν χιλιαστῶν ὅτι ἡ θρησκευτικὴ τῶν συνειδήσις ἀπαγορεύει νὰ φέρουν ὄπλα. Ἡ τακτικὴ τῶν ὑπενθυμίζει τακτικὴν ἀλώπεκος τοῦ Αἰσωπείου μύθου, ἢ ὁποῖα, διατηροῦσα ὄλον τὸν φονικὸν ὄπλισμόν τῆς, ἐκρυπτε τοῦτον ἐπιμελῶς, καὶ ἐνεφανίζετο εἰς τὸν ὀρνιθῶνα ὡς εἰρηνοποιός, ὡς ἰατρὸς πρὸς θεραπείαν τῶν ὀρνιθῶν!

Ἀλλὰ τὰ θαθεὰ τῆς σατανικῆς Ὁργανώσεως τῶν Ψευδομαρτύρων τοῦ Ἰεχωῦά ἀγνοοῦν οἱ συντάξαντες καὶ ψηφίσαντες τὸν ἐν λόγῳ νόμον. Καὶ θὰ ἔπρεπε, προτοῦ εἰσαχθῆ εἰς τὴν Βουλὴν, νὰ ἐρωτηθῆ ἢ Ἰερὰ Σύνοδος. Διότι τὸ θέμα, ὡς ἤδη εἶπομεν, ἔχει θρησκευτικὴν πλευράν, ἀφοῦ εἰς τὸν νόμον γίνεται λόγος περὶ θρησκευτικῶν πεποιθήσεων.

Β'. Ὅπως δὲ εἶναι διατυπωμένος ὁ νόμος οὗτος, εἶναι λίαν ἐπικίνδυνος διὰ τὸ Ἔθνος. Διότι, ἐὰν οἱ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωῦά ἐπικαλοῦνται ὑποκριτικῶς λόγους θρησκευτικούς, διὰ ν' ἀπαλλάσσονται τῆς ἐνόπλου στρατεύσεως, τί ἐμποδίζει καὶ ἄλλους, θρησκευτικούς ἀνθρώπους, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἐνόπλου στρατεύσεως νὰ ἐπικαλεσθῶν καὶ αὐτοὶ λόγους θρησκευτικῆς συνειδήσεως, παρερμηνεύοντες διάφορα χωρία τῆς Γραφῆς; Καὶ τί ἐμποδίζει ἄλλους, κοσμικούς ἀνθρώπους, νὰ προβάλουν καὶ αὐτοὶ ὑποκριτικῶς λόγους θρησκευτικῆς συνειδήσεως; Καὶ ἀκόμη, τί ἐμποδίζει μερικούς, ἀδιστακτοὺς ἀνθρώπους, νὰ γίνων χιλιασταί, ἢ νὰ δηλώσουν ψευδῶς ὅτι εἶναι χιλιασταὶ προκειμένου ν' ἀποφύγουν τὴν θυσίαν ὑπὲρ Πατρίδος; Ἡ μήπως ἡ Πολιτεία πρέπει νὰ καταφύγῃ εἰς τὰ Γραφεῖα τοῦ Χιλιασμοῦ διὰ νὰ βεβαιώνεται περὶ τοῦ ποῖος εἶναι χιλιαστῆς ἢ ὄχι; Καὶ ἂν γίγῃ τοῦτο, οἱ Χιλιασταὶ θὰ γίνων προνομιοῦχος τάξις εἰς τὸ Ἔθνος μας πρὸς κτήσασιν καταπάτησιν ἄρθρου τοῦ Ἑλληνικοῦ Συντάγματος, ὅπερ διὰ σαφούς διατάξεως δρίζει, ὅτι πάντες οἱ δυνάμενοι νὰ φέρουν ὄπλα Ἑλληνες πολῖται ὑποχρεοῦνται εἰς στράτευσιν.

Δὲν πρέπει δὲ νὰ λησιμονῆται, ὅτι οὐσιῶδες γινώρισμα τῆς στρατείας εἶναι ἡ ἐνοπλιος ὑπηρεσία. Χωρὶς ὄπλον δὲν ἐννοεῖται στρατεία.

Γ'. Καὶ ὡς χριστιανοὶ μὲν καὶ Ἱεράρχαι, μέλη τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, δὲν φοβοῦμεθα τὸν εἰρημένον νόμον τῆς Πολιτείας, ὁ ὁποῖος, προφανῶς, ἐξεδόθη ὑπὲρ τῶν ἀντιχρίστων Χιλιαστῶν. Ἄν τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος μὲ τὸν νόμον τοῦτον καὶ μὲ ἄλλους Νόμους, τοὺς ὁποῖους δύναται νὰ ψηφίσῃ ὑπὲρ τῶν ἀντιχρίστων, θέλῃ νὰ φανῆ δῆθεν δημοκρατικὸν καὶ ν' ἀρέσῃ εἰς τοὺς Εὐρωπαίους, εἶναι «ἐλεύθερον» νὰ πολιτευεῖται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Καὶ δύναται ἀκόμη νὰ προχωρήσῃ καὶ νὰ θεσπίσῃ νόμους κατὰ τῆς ἐπικρατούσης θρησκείας, τῆς Ὁρθόδοξίας, καὶ νὰ θέσῃ αὐτὴν ὑπὸ ἀπροκάλυπτον καὶ ἀπηνήθῃ διωγμόν. Ἡ Ἐκκλησία κατόπιν τούτου θὰ περιορισθῆ ἀσφαλῶς ποσοτικῶς καὶ οἱ ἀντίχριστοι θὰ ἀξήθησιν. Νησιδὲς Ὁρθόδοξίας θὰ μείνουν εἰς τὸ Ἔθνος. Πλειονοψηφία θὰ γίνων οἱ ἀντίχριστοι καὶ μειονοψηφία οἱ Ὁρθόδοξοι. Ἄλλ' ὅσον ὀλίγοι ὀρθόδοξοι καὶ ἂν μείνουν, ἢ Ὁρθόδοξία ἐν τέλει θὰ νικήσῃ τοὺς ἀντιχρίστους. Καὶ τοῦτο δὲν θὰ συμβῆ διὰ πρώτην φοράν. Συνέθη καὶ ἄλλοτε, ὡς ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Μεγάλου Ἀθανασίου, ὅτε λόγῳ τῆς σκανδαλώδους εὐνοίας τοῦ Κράτους ὑπὲρ τῶν Ἀρειανῶν, οἱ Ὁρθόδοξοι ἐμείναν ὀλίγοι. Ἄλλ' οἱ ὀλίγοι ἐκεῖνοι ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Μεγάλου Ἀθανασίου ἔδωκαν τὴν μάχην καὶ ἐνίκησαν τοὺς Ἀρειανούς, τῶν ὁποίων ἐκφυλισμένοι ἀπόγονοι εἶναι οἱ σημερινοὶ Χιλιασταί.

Ἡ Ἐκκλησία λοιπὸν θὰ νικήσῃ πάλιν. Εἶναι ἀήττητος. Ἐγγύθις διὰ τὸ ἀήττητον καὶ ἀκατάλυτον τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ὁ λόγος τοῦ Κυρίου: «Καὶ πῦλαι ἄδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς» (Ματθ. 16, 18).

Ἄλλ' ἂν ὡς Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ δὲν ἀνησυχῶ-

Η ΠΙΣΤΙΣ ΩΣ ΥΠΕΡΒΑΣΙΣ*

Ο μέγας και ιερός Φώτιος ἀνήκει ἀναμφισβητήτως εἰς τὴν χορεία τῶν πλέον φωτεινῶν προσωπικοτήτων τῆς Ἐκκλησίας μας. Θὰ ἠδύνατό τις νὰ κατατάξῃ αὐτὸν, σχεδὸν ἄνευ δισταγμοῦ, μεταξὺ τῶν μεγάλων καὶ οἰκουμενικῶν ἐκείνων μορφῶν τῆς πίστεώς μας: τῶν Ἀθανασίων καὶ Βασιλείων, τῶν Γρηγορίων καὶ Χρυσοστόμων. Κοινὸν γνώρισμα ὅλων τῶν ἁγίων τούτων μορφῶν ἐπῆρξεν ὁ πόνος καὶ ὁ παλμὸς αὐτῶν διὰ τὰ κοινά: ἡ ὑπαρξίς των, ἡ ζωὴ των, ἀπετέλει ἔκφρασιν καὶ πραγμάτων τῆς ζωῆς τοῦ ὅλου, τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας, τῶν πόνων καὶ τῶν πόθων τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς των, τῆς ἀλλοτριώσεως καὶ τῆς θυστηρίας, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς λυτρωτικῆς νοσταλγίας αὐτῶν. Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς ὅλοι αὐταὶ αἱ ἅγαι μορφαὶ εἶναι μοναδικαὶ καὶ ἀνεπανάληπτοι προσωπικότητες, φωτεινοὶ φάροι, ποὺ φωτίζουν τὰ ἄδυτα βάθη τῆς ἀνθρωπότητος διὰ μέσου τῶν αἰώνων: διότι εἶναι ἡ συνείδησις τῆς ἀνθρωπότητος· ἡ συνείδησις, ἡ ὁποία καταγράφει τοὺς παλμούς καὶ τοὺς στεναγμούς αὐτῆς καὶ ἐκφράζει τοὺς πόθους καὶ τὰς νοσταλγίας της.

Ο ἱερός Φώτιος συνεδύασε κατὰ σπάνιον τρόπον τὰ φυσικὰ καὶ ἠθικο - πνευματικὰ αὐτοῦ προσόντα πρὸς τὸ ὁρθὸν νόημα καὶ τὴν γνησίαν ἀποστολήν εἰς

* Ὁμιλία, λεχθεῖσα εἰς τὸν πανηγυρικὸν ἑσπερινὸν τῆς ἑορτῆς τοῦ ἱεροῦ καὶ μεγάλου Φωτίου, τὴν 5ην Φεβρουαρίου 1978, ἐν τῷ καθεδρικῷ ναῷ Ἀθηνῶν.

μεν, ἀλλ' ἂν δὲν πτοούμεθα ἀπὸ τὰς προόδους τῶν ἀντιχριστιανικῶν δυνάμεων, ὡς Ἐ λ λ η ν ε ε ὀ μ ω ς, οἱ ὅποιοι ἀγαπῶμεν τὴν Πατρίδα καὶ ὑπὲρ τῆς ὁποίας ἀμέτρητοι κληρικοὶ ἐθυσίασθησαν, τρέμωμεν διὰ τὸ μέλλον τῆς Πατρίδος. Διότι ἂν ὅλοι οἱ Ἕλληγες γίνουσι Χιλιασταί, ὁ μὲν Χριστιανισμὸς θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ ὑπάρχῃ εἰς ἄλλας χώρας τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἡ Ἑλλάς ὡς Κράτος δὲν θὰ ὑπάρχῃ πλέον. Θὰ ἔχῃ ταφή. Εἰς τὴν ἐπιτάφιον δὲ πλάκα τῆς Ἑλλάδος θὰ πρέπει νὰ γραφῇ:

«Ἐνθάδε κεῖται Ἑλλάς, Ἔθνος ἱστορικόν, χριστιανικόν καὶ ἔξοχον, ἐπὶ χιλιετίας ὑπηρετήσαν καὶ φωτίσαν τὴν ἀνθρωπότητα, ἔνεκα δὲ ἀπιστίας καὶ τῆς βλακειᾶς τῶν κυβερνητῶν αὐτοῦ εἰς χεῖρας τῶν ἀντιχριστιανικῶν καὶ ἀνθελλήνων Χιλιαστῶν παραδοθέν καὶ ὑπ' αὐτῶν ἀδόξως ἐκτελεσθέν».

Δ'. Κατόπιν τούτων προτείνω εἰς τὴν Διαρκῆ Ἱερὰν Σύνοδον τὰ ἑξῆς:

1) Ἡ Ἱ. Σύνοδος νὰ ἐκδώσῃ σχετικὸν ἀνακοινωθέν καὶ νὰ διαμαρτυρηθῇ ἐντόνως δι' ὅλων τῶν μέσων δημοσιότητος κατὰ τοῦ εἰρημένου νόμου.

τὴν ζωὴν. Ἐναντι μιᾶς νοοτροπίας, ἡ ὁποία ὑποθάλλει τὸν ἐκκλησιαστικὸν σκοταδισμόν, περιφρονοῦσα τὰ θεολογικὰ γράμματα, ἐκαλλιέργησεν οὗτος τὴν θεολογίαν εἰς τὸ ἐπακρον οὕτως, ὥστε ἡ πίστις τοῦ ἦτο κεκαθαυμένη ἐκ δεισιδαιμονιῶν καὶ προκαταλήψεων, ἦτο πίστις συνειδητὴ καὶ σταθερά, εἰς ὅτι ἐπίστευεν. Ἐναντι μιᾶς «μωσιτικῆς» θεολογίας, ἡ ὁποία ἀσχολεῖται νουρησιαστικῶς περὶ τὸν ἑαυτὸν της καὶ ἄγνοεῖ τὰ προβλήματα καὶ τὰς καταστάσεις τοῦ καιροῦ της, ἀδιαφορεῖ δὲ διὰ τὰς κοινωνικὰς συναφείας τῆς πίστεως, ἐκαλλιέργησεν οὗτος, παρὰ τὴν πρὸς τὴν θεολογίαν, σχεδὸν καὶ ὅλας τὰς λοιπὰς ἐπιστήμας τῆς ἐποχῆς τοῦ οὕτως, ὥστε ἦτο εἰς θεοὺς νὰ συμμετέχῃ ἐνεργῶς εἰς τὸν πνευματικὸν διάλογον τοῦ καιροῦ τοῦ καὶ νὰ παρέχῃ λόγον (ἰσπανὶ τῷ αἰτιῶντι) περὶ τῆς πίστεως αὐτοῦ (Α' Πέτρο. 3, 15). Ἀρκεῖ νὰ διαβάσῃ τις τὴν περίφημον (Μυριόβιβλον), ἀλλὰ καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ ἱεροῦ Φωτίου ἔργα, διὰ νὰ θαυμάσῃ τὸν πανεπιστήμονα μὲ τὸ ἀπέραντον βάθος τῶν γνώσεών του καὶ τὴν ἀπαράμιλλον κριτικὴν του δύναμιν. Τέλος, ἔναντι μιᾶς ἀρρωστημένης «θεολογίας τοῦ γραφείου», μιᾶς θεολογίας θεωρητικῆς καὶ ἀποκεκομμένης ἐκ τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς καθημερινῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων, ἐστρατεύθη οὗτος κοινωνικῶς καὶ ἐκκλησιαστικῶς, ἀφιερῶσας καὶ θυσιάσας ὅλην τὴν ζωὴν του εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀνθρώπων.

Οἱ χριστιανοὶ πολὺ ἐνωρὶς καὶ συχνάκις ἐλησφόρησαν τὸν ἀγιογραφικόν: «ἡ γνώσις φυσιοῦ» (Α'

2) Νὰ ζητήσῃ παρὰ τῆς Πολιτείας τὴν ἀνάκλησιν τοῦ Νόμου τούτου ὡς σαφῶς ἀντισυνταγματικῶς.

3) Ἐφ' ὅσον στοιχειῶδες καθήκον τοῦ Ἑλληγος πολίτου εἶναι ἡ ἐνοπλος στράτευσις, νὰ ὑποδειχθῇ εἰς τὴν Πολιτείαν, ὅτι οἱ Χιλιασταί, ὡς ἀρνούμενοι τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ Ἑλληγικοῦ ἐδάφους, δὲν ἔχουν θέσιν εἰς τὴν χώραν μας καὶ δεόν νὰ στερηθοῦν τῆς Ἑλληγικῆς ἰθαγενείας καὶ νὰ μεταθεοῦν εἰς ἄλλας χώρας.

4) Ἐπὶ τοῦ χιλιαστικοῦ κινδύνου διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Πίστιν ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία, ἀ σ χ έ τ ω ς Π ο λ ι τ ε ι α ς, δεόν νὰ χαράξῃ ἴδιον πρόγραμμα καταπολεμήσεως τῶν χιλιαστῶν, βασισζόμενον ἐπὶ εὐαγγελικῶν καὶ πατερικῶν ἀρχῶν. Τὰ ὅπλα τῆς Ἐκκλησίας εἶναι πνευματικὰ καὶ πρέπει πάλιν νὰ τεθοῦν εἰς ἐνέργειαν. Πρὸς τοῦτο δεόν νὰ συγληθῇ ἡ Ἱεραρχία μὲ μοναδικὸν θέμα: «Ὁ Χιλιασμός καὶ ἡ καταπολέμησις αὐτοῦ».

Ἐν Ἀθήναις τῇ 14ῃ Νοεμβρίου 1977

† Ὁ Φλωρίνης ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΣ

Κορ. 8, 1), ὅτι δηλαδή ὁ χριστιανισμὸς δὲν εἶναι θεωρία καὶ καύχησις, ἀλλὰ ζωή· ὅτι ὁ χριστιανισμὸς δὲν εἶναι λόγια καὶ νοσησιαρχικὴ ἐπιδειξιολογία, ἀλλ' ἔμπρακτος μαρτυρία ὡς μαρτύριον ζωῆς. Ὅτι οὐχὶ ὁ λέγων, «Κύριε, Κύριε», ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ (Ματθ. 7, 21) εἶναι ὁ γνήσιος πιστός· ὅτι ὁ σύγχρονος ἐκκοσμικευμένος ἄνθρωπος δὲν χρειάζεται θεωρητικὰς ἀποδείξεις διὰ νὰ πεισθῇ ὅτι ὁ θεὸς τῶν χριστιανῶν εἶναι θεὸς τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς δικαιοσύνης, ἀλλ' ἀπαιτεῖ νὰ ἀποδείξουν οἱ ἴδιοι οἱ χριστιανοὶ διὰ τῆς ζωῆς των ὅτι πιστεύουν εἰς τὸν θεὸν τοῦτον τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς δικαιοσύνης. Ὁ ἱερός Φώτιος ἔταξεν ἰσχυρὰν ἠθροὶν καὶ τὴν μόρφωσιν αὐτοῦ εἰς τὴν διακορίαν τῆς ζωῆς τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀνθρώπων. Τί ἄλλο εἶναι μία ἄρετή, ἢ ὅποια δὲν ἔχει πνεῦμα θουσίας διὰ τὸν συνάνθρωπον καὶ δὲν καταλήγει εἰς τὴν ζωὴν, εἰ μὴ εἰς εὐσεβῆς μὲν ἀλλ' αὐτάρεστος ἐγωϊσμός; Καί, τί ἄλλο εἶναι μία μόρφωσις, μία παιδευσις, ἢ ὅποια γίνεται αὐτοσκοπὸς καὶ δὲν ἐντάσσεται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ συνόλου, εἰ μὴ μία ἐσωφορικὴ ἔπαρσις;

Ἄλλοι ἀνέρχονται εἰς τὰ πολιτικὰ καὶ εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἀξιώματα διὰ νὰ κατακτῶσιν αὐτὰ: διὰ νὰ ἰκανοποιήσων προσωπικὰς - ἐγωϊστικὰς φιλοδοξίας, διὰ νὰ ἐξασφαλίσων τὴν ἀτομικὴν των ζωὴν, διὰ νὰ ἀποκτήσων δύναμιν καὶ κυριαρχίαν ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων. Διὰ τοῦτο καὶ τὰ ἀξιώματα ταῦτα διαφθείρουν τελικῶς αὐτούς· διότι, διὰ νὰ καταλάβουν καὶ νὰ διατηρήσων αὐτὰ, πωλοῦν κυριολεκτικῶς τὴν ψυχὴν των, ὑποκείμενοι εἰς πλήθος συμβιβασμῶν καὶ παραχωρήσεων εἰς θέματα συνέπειας, ἀληθείας καὶ ἠθικῆς, καὶ ἐπικυροῦντες οὕτω τὸ κυριακὸν λόγιον, ὅτι, «ὡς ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν» (Ματθ. 16, 25).

Ἀντιθέτως, τὰ ἱστορικὰ πρόγματα ἀποδεικνύουν ὅτι ὁ μέγας Φώτιος ἀνῆλθεν εἰς τὰ πολιτικὰ καὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἀξιώματα οὐχὶ ἐξ ἀγάπης πρὸς αὐτὰ, ἀλλ' ἐξ ἀγάπης πρὸς τὸν λαὸν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν· διὸ καὶ οὐδέποτε ὑπέκυψεν εἰς ἐκδισασμοὺς καὶ πιέσεις εἰς θέματα, ἀφορῶντα εἰς τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν πίστιν. Ἐπολέμησε τοὺς ἐσωτερικοὺς καὶ ἐξωτερικοὺς ἐχθροὺς τῆς Ἐκκλησίας μὲ ἀκαταμάχητον καὶ ἄκαμπτον ἀγωνιστικὸν πνεῦμα καὶ δὲν ἐδίσασεν οὐ μόνον νὰ θυσιάσῃ ὅλα, τὰ ὑψίστα ἀξιώματα αὐτοῦ, ἀλλὰ νὰ ἐκθέσῃ πολλάκις καὶ πολλαχῶς καὶ τὴν ἰδίαν του τὴν ζωὴν εἰς κινδύνους καὶ δεινά, διὰ τὴν ἐσημείωσιν δι' αὐτὸν ἢ ὡρα τῆς προφητικῆς μαρτυρίας ὡς μαρτυρίου ζωῆς. Τὰ προφητικὰ πνεύματα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἀναταράσσων τὰ λιμνάζοντα ὕδατα καὶ καλοῦν λαὸν καὶ ἡγεσίαν εἰς ἐγρήγορον. Διὰ τοῦτο: «Ὁ Πνεῦμα μὴ σθέννυτε· προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε» (Α' Θεσ. 5, 20). Ἡ πρὸς τὰ «ἄνω» πορεία τοῦ ἱεροῦ Φωτίου ὑπῆρξε πορεία συγχρόνως μαρτυρικῆ· πορεία ταπεινώσεων, δεινῶν καὶ ἐξευτελισμῶν, ἐκ μέρους τῶν παντοδυνάμεων ἐκκλησιαστικο - πολιτικῶν παραγόντων, ἀλλ' ἐξ ἑνὸς καὶ μόνου λόγου: ἕνεκα τῆς ἀληθείας καὶ τῆς πίστεως τοῦ Χριστοῦ τῆς ἁγίας. Ἐκ τοῦ λόγου δὲ τούτου κατανοεῖται καὶ τὸ

ἀπαράμιλλον ἀγωνιστικὸν καὶ μαρτυρικὸν τοῦ πνεύματος, ἐκδηλούμενον ὡς προθυμία θουσίας οὐ μόνον ὀν τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν ἀξιωματικῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἰδίας του τῆς ζωῆς. («Ἡμεῖς δὴ βίον βιοῦμεν θανάτου πικρότερον ἢ χαλωτόμεθα, πάντων ἐστερημέθα», παραπονεῖται εἰς μίαν τῶν ἐπιστολῶν του (PG 102, 765). Καὶ εἰς ἑτέραν λέγει πάλιν: «Παρελογοῖσθημεν, ἐξυθροῖσθημεν, ἠτιμάσθημεν, ἐπηρεασόμεθα, ἐπιδολεσόμεθα... Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὑπὲρ Χριστοῦ καὶ θείων νόμων ὑπέστημεν... Καὶ ἤδειν μὲν ἑμᾶν ταῦτα παθεῖν, εὐδὴς ἀρχομένον τοῦ ἀγῶνος... Τὸ μὲν γὰρ ἐμὸν τέλος Θεῶν ὄρισται καὶ δέχομαι χαίρων ὅποιον ἂν ἦ τὸ ποιήριον» (PG 102, 621).

Εἰς τὸ ἀγωνιστικὸν τοῦτο πνεῦμα τοῦ μεγάλου Φωτίου ὑπὲρ τῆς ἀληθείας καὶ τῆς πίστεως, ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς θρησκείας, ὡς μοὶ ἐπιγραπῆ νὰ παραμεινῶ δι' ὀλίγον. Σήμερον, εἰς τοὺς καιροὺς τῆς ἀθείας καὶ τῆς ἀθηροκεντικότητος, μᾶς φαίνεται παράξενον, καὶ ἀνόητον, ὅτι ὑπῆρξαν ἐποχαί, ὅπου οἱ ἄνθρωποι ἠγωνίζοντο καὶ ἐθυσιάζοντο ὑπὲρ τῆς θρησκείας καὶ τῆς πίστεως. Μᾶς φαίνεται παράξενον, πῶς ὑπῆρχον ἀπλοῖκοι ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι, ἐνώπιον καὶ πανισχύρων αὐτοκρατόρων, ἕνρον θαραλέως τὴν κεφαλὴν, ὁμολογοῦντες τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, διὰ νὰ γίνων ἐν συνεχείᾳ βορὰ τῶν θηρίων ἢ φλεγόμενοι πάσσαλοι εἰς τὰς ἀγορὰς καὶ εἰς τοὺς δρόμους τῶν πόλεων. Ἡ ἀκόμη περισσοτέρου: μᾶς φαίνεται παράξενον, πῶς ἐπὶ αἰῶνας ἠδύνατο νὰ χυθῆ ἴσος πολὺ μελάνι καὶ νὰ γίνων ἴσος σφοδροὶ ἀγῶνες, οἱ ὅποιοι ἐπὶ δεκαετίας συνετάρασσον καὶ συνεκλόνησον ὀλόκληρον τὴν βυζαντινὴν αὐτοκρατορίαν, διὰ μίαν καὶ μόνην λέξιν: διὰ τὸ «ὁμοούσιος» ἢ τὸ Filioque. Ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος, ὅστις εἰς τὰ ἡθικὰ καὶ εἰς τὰ πνευματικὰ πρόγματα εἶναι, κατὰ τὸ πλεῖστον, ἄνθρωπος τῶν παραχωρήσεων καὶ τῶν συμβιβασμῶν, καὶ μόνον εἰς τὸ ἔλικὸν καὶ εἰς τὸ οικονομικὸν συμφέρον εἶναι ἀνυποχώρητος, διὰ τὸ ὅποιον δὲν διατάζει νὰ διαπράξῃ καὶ ἐγκλήματα καὶ νὰ κινήσῃ ἀκόμη καὶ πολέμους, ἀδιαφορῶν διὰ τὸ μέγεθος τῶν θυσιῶν καὶ τῶν συμφορῶν, ἀδυνατεῖ νὰ συλλάβῃ, πῶς ὑπῆρξαν εἰς τὸ παρελθὸν ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι ἠγωνίζοντο ὑπὲρ τῆς θρησκείας καὶ τῆς πίστεως τοῦ Χριστοῦ μέχρι θυσίας καὶ τῆς ἰδίας ζωῆς των.

Τί νὰ ἐκίνει ἄραγε τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς εἰς τὴν μαρτυρικὴν των ταύτην πορείαν; Πόθεν ἤντηλον οὗτοι ἴσος πολὺ θάρρος, ὥστε νὰ ἀρῆφον πάντα κίνδυνον, καὶ διατί ἦσαν ἴσος πρόθυμοι νὰ θυσιάσων καὶ τὸ πολιτικώτερον ἀγαθόν, ποὺ ἔχει ὁ ἄνθρωπος, τὴν ζωὴν των, χάριν τῆς πίστεώς των; Θὰ ἐχρηιάζετο πολὺς χρόνος διὰ νὰ ἀναλύσωμεν τὸ βάθος τῆς εἰς Θεὸν πίστεως, καὶ δὲν ἔχομεν αὐτὸν τὴν παρουσίαν στιγμῆν εἰς τὴν διάθεσίν μας, χωρὶς αὐτὸ νὰ σημαίνῃ ὅτι, ἐὰν ὑπῆρχεν ἰκανὸς χρόνος, αἰσθανόμεθα ὅτι εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ διηλιθώσωμεν καὶ πειστικῶς περὶ τοῦ μυστηρίου τῆς πίστεως! Ἀκόμη, θὰ ἐχρηιάζετο πολὺς χρόνος πρὸς κατάδειξιν τοῦ μεγέ-

θους τῆς ἠθικο - πνευματικῆς διαστροφῆς, τὴν ὁποίαν ὑπέστη ὁ ἄνθρωπος τῶν νεωτέρων χρόνων, ὅστις, μαζὶ μὲ τὴν δικαίαν, ἐν πολλοῖς, κριτικὴν ἐναντίον διεφθαρμένων ἱστορικῶν μορφῶν τῆς θρησκείας, ἀπέρριψε καὶ τὴν θρησκείαν καθ' ἑαυτὴν ὡς ξένη πρὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ ὡς ἀλλοτριώσιν τοῦ ἀνθρώπου.

Τοῦτο μόνον διαπιστοῦται σήμερον: ὅτι ἡ θεοποίη-
θεισα ἀθεΐα τῶν νεωτέρων χρόνων δὲν ἦτο προῖον
νηφαλίας ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης καὶ προόδου, ἀλλ'
ἦτο πρωτίτως τὸ προκάλυμμα μιᾶς νέας ἰδεολογίας
τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς, οἱ ὅποιοι δι' αὐτῆς ἐπεζήτουν
νὰ προσαρμόσουν τὸν ἄνθρωπον εἰς τὰ ἰδικὰ τῶν πε-
ρὶ ζωῆς μέτρα καὶ νὰ ὑποτάξουν αὐτὸν εἰς τὰ νομικά,
τεχνικά καὶ ἐπιστημονικά πλαίσια τῶν συγχρόνων
κρατικῶν μηχανισμῶν. Διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὸ θέμα
τῆς θρησκείας ὅλα τὰ κοινωνικο - πολιτικά συστή-
ματα τῶν νεωτέρων χρόνων συναντιῶνται καὶ συμφω-
νοῦν: ἡ θρησκεία εἶναι ὁ κοινὸς ἐχθρὸς αὐτῶν. "Ὅσα
δὲ ἐξ αὐτῶν προσποιοῦνται ἀγάπην πρὸς τὴν θρη-
σκείαν, ἄς μὴ ἀπατάται ἡ Ἐκκλησία: ἐπιδιώκουν νὰ
προσεταιρισθῶν τὴν δύναμιν αὐτῆς χάριν τῶν ἰδι-
κῶν τῶν ἀθεμίτων σκοπῶν. "Ὡς γνωστόν, καὶ ὁ
Χίτλερ προσήγγετο εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἐπεκαλεῖτο τὴν
παντοδυναμίαν αὐτοῦ. "Ὁμως, (ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐ-
τῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτοὺς) (Ματθ. 7, 16).

Διατὶ ἀράγε τὸ κοινὸν μέτωπον καὶ ἡ ἐχθρότης
ὅλων τῶν διαφόρων πολιτικο - κοινωνικῶν συστη-
μάτων καὶ ἰδεολογιῶν ἐναντίον τῆς θρησκείας; "Ὅχι
δῆθεν, διότι ἡ θρησκεία εἶναι τὸ ὄπιον τοῦ λαοῦ καὶ
ἀποξενώνει τὸν ἄνθρωπον ἐκ τῆς οὐσίας καὶ τῆς ζωῆς
αὐτοῦ, ὡς ἐπίστεον ὠρισμέναι κλασσικαὶ μορφαὶ τῆς
ἀθεΐας τοῦ παρελθόντος αἰῶνος: Feuerbach, Marx,
Nietzsche, Freud. Τὸ ἀντίθετον συμβαίνει: ἡ θρη-
σκεία εἶναι ἡ μόνη δύναμις, ἡ ὁποία, ὡς ἐκ τοῦ ὑπερ-
βατικοῦ χαρακτήρος αὐτῆς, δὲν ἀφήνει τὸν ἄνθρωπον
νὰ ἐνταχθῆ καὶ νὰ ὑποταγῆ εἰς κατεστημένας δυνά-
μεις καὶ εἰς ἰδεολογικά προγράμματα. Οὐδεὶς ἄλλος,
οὔτε ἀκόμη καὶ ἡ θεολογία, κατενόησε καὶ ἐξέφρασε
τόσον ἐντόμως τὸν ἐπαναστατικὸν τοῦτον χαρακτήρα
τῆς θρησκείας ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, ὅσον οἱ μεγάλοι
νεομαρξιστικὰ φιλόσοφοι: Bloch, Garaudy, Gardavsky,
Kolakowski κ.ά. Καὶ οὐδεὶς ἄλλος ἀντελήφθη καλύ-
τερον καὶ βαθύτερον ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας τὸν ἰδεο-
λογικὸν χαρακτήρα τῆς ἀθεΐας, ὡς ἡ νεολαία, ἡ ὁ-
ποία, ὅπως τὰ φαινόμενα μαρτυροῦν, ἐπαναζῆ ἀπ'
ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς γῆς, ἀπὸ τῆς Ἀσίας μέχρι τῆς
Ἀμερικῆς, ἀπὸ τῆς Εὐρώπης μέχρι τῆς Ἀφρικῆς,
μίαν νεο - θρησκευτικὴν ἐποχὴν. Love, Not Ware
ἦτο τὸ σύνθημα ἐκατοντάδων χιλιάδων νέων τοῦ Ἰη-
σοῦ εἰς τὴν Ἀμερικὴν κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ πολέμου
εἰς τὸ Βιετνάμ, καὶ οἱ νέοι οὗτοι ἠδύνατο νὰ πολιορ-
κοῦν ἄσπλοι καὶ ἄτρομοι ἀκόμη καὶ τὸν Δευκὸν Οἴ-
κον, χωρὶς νὰ ὑπολογίζωσιν τὴν δύναμιν τῶν τάνκς
καὶ τῆς ὀπλισμένης βίας. Τὰ φαινόμενα ταῦτα τῆς
δυνάμεως ἐν τῇ ἀδυναμίᾳ δὲν εἶναι ἄνευ θρησκευτι-
κοῦ βάθους, παρ' ὅλον ὅτι πρέπει καὶ νὰ προφυλασ-

σώμεθα ἀπὸ ψευδοθρησκευτικότητας. Ἡ θρησκεία ἐ-
διώχθη κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους, πρωτίτως,
ἐξ ἰδεολογικῶν λόγων, χωρὶς νὰ παραγνωρίζωμεν
τὸ δίκαιον καὶ τῆς ἀκηθείσης κριτικῆς ἐναντίον
διεφθαρμένων ἱστορικῶν μορφῶν αὐτῆς: μορφῶν
συμμαχίας μὲ τυραννικά καθεστῶτα καὶ ἐπευλογήσε-
ως τοῦ ἔργου τῶν διαφόρων καταπιεστῶν καὶ ἐκμε-
ταλλευτῶν τῶν λαῶν.

Ἡ θρησκεία εἶναι ἡ μόνη δύναμις, ἡ ὁποία, παρ'
ὅλον ὅτι ὄχι μόνον δὲν ἀποτρέπει τὸν ἄνθρωπον ἐκ
τοῦ παρόντος, ἀλλ' ἀντιθέτως ἐπιβάλλει εἰς αὐτὸν,
ἐὰν θέλῃ νὰ εἶναι γνήσιος πιστὸς αὐτῆς, νὰ εἶναι
προσγειωμένος εἰς τὴν παρούσαν ζωὴν, ἐν τούτοις·
εἶναι ἡ μόνη δύναμις, ἡ ὁποία δὲν ἀφήνει τὸν ἄν-
θρωπον, ὡς ἐκ τοῦ ὑπερβατικοῦ αὐτῆς χαρακτήρος,
νὰ θυθισθῆ εἰς τὸ ἐδῶ καὶ τῶρα. Ἡ θρησκεία εἶναι
ἡ νοσταλγία, ἡ θαυμάσια ἐπιθυμία πρὸς τελειότητα,
πρὸς πλήρωμα. Τὴν θρησκείαν ἐκφράζει εὐστόχως
ἡ οἰκεία εἰς αὐτὴν λέξις: «σωτηρία», ὡς ἴσους, θε-
ραπεία, τοῦ ὅλου ἀνθρώπου, ὄχι μόνον τῆς ψυχῆς,
ἀλλὰ καὶ τοῦ σώματος αὐτοῦ. Ἡ σωτηρία εἶναι ἐν-
νοια ταυτόσημος πρὸς τὴν ἄρσιν πάσης ἀλλοτριώσεως,
πρὸς τὴν οἰκείαν ζωὴν, πρὸς τὴν εὐτυχίαν.

Θρησκεία ὅμως εἶναι οὐ μόνον νοσταλγία, ἀλλὰ
καὶ πορεία πρὸς τὸ καλύτερον, πρὸς τὸ τέλειον, τὸ
ἀληθινόν διότι αὐτὸ ἀκριβῶς εἶναι τὸ θεῖον: τὸ τέ-
λειον, ἡ ἀλήθεια. Ὡς πορεία δὲ πρὸς τὸ τέλειον, εἶ-
ναι ἡ θρησκεία οὐτοπικὸς ρεαλισμὸς: κίνησις πρὸς
ἀλλαγὴν καὶ μεταμόρφωσιν ἑαυτοῦ καὶ τῆς κοινωνι-
κῆς πραγματικότητος διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, —
αὐτὴν τὴν σημασίαν ἔχει χριστιανικῶς καὶ ἡ λέξις
«μετάνοια»—, ἐν τῇ ὑπερβάσει πάσης δυνάμεως, ἡ
ὁποία καταδυναστεύει καὶ κατεξουσιάζει τὸν ἄνθρω-
πον. Ἡ θρησκεία εἶναι, κατ' οὐσίαν, ἀλλαγὴ: ἀναζή-
τησις τοῦ ὠραίου, τοῦ ἠθικοῦ, τοῦ ἀληθινοῦ, τοῦ νοή-
ματος τῆς ζωῆς, τοῦ ἐπιτελῶς «ἀλλοιωτικοῦ». Διὰ
τοῦτο καὶ ἡ θρησκεία δὲν συμβιδάσκει πρὸς τὸ πα-
ρόν, τὸ σαιτικὸν καὶ ἐπαναλαβανόμενον. Ἡ θρη-
σκεία εἶναι εἰς τὸ βάθος τῆς διαμαρτυρίας κατὰ τοῦ
ἐδῶ καὶ τῶρα, ἔξοδος ἐξ αὐτοῦ πρὸς τὸ μέλλον ὡς
τὴν ἐρχομένην βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. «Οὐ γὰρ ἔχομεν
ᾧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦ-
μεν». Ὁ Ἰησοῦς «ἔξω τῆς πόλης ἐπαθε. Τοῖνον ἐξ-
ερχόμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς» (Ἐβρ.
13, 13 ἐξ.). Τὴν ἐπαναστατικὴν ταύτην δύναμιν τῆς
χριστιανικῆς πίστεως ἐναντίον πάσης δυνάμεως, ἡ
ὁποία προσπαθεῖ νὰ προσαρμόσῃ καὶ νὰ ὑποτάξῃ τὸν
ἄνθρωπον εἰς τὰ «καλοῦσια» τῶν ἐκάστοτε ἰδνόν-
των, γνωρίζουν καλῶς τὰ πολιτικά καθεστῶτα τῆς
Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως, διὸ καὶ φροντίζουν νὰ
διώκουν καὶ νὰ καταπολεμοῦν ταύτην φανερώς ἢ ἀ-
φανῶς καὶ συκοφαντικῶς. Ἡ κατὰ τῆς θρησκείας
καὶ ἰδίως τῆς χριστιανικῆς πίστεως, ἐχθρότης εἶναι
εἰς τὸ βάθος τῆς πολιτικῆς - κοσμικῆς ἰδεολογίας, ἡ
ὁποία τίποτε περισσότερον δὲν θέλει νὰ ἐπιζώωμεν
νὰ ἐπιθυμῶμεν καὶ νὰ ἐπιζητῶμεν ἀπ' ὅ,τι μᾶς προ-
φέρουν τὰ καθεστῶτα αὐτῆς.

Ο ΛΑΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΕΝ ΠΟΡΕΙΑ

Τὸ θέμα «ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ ἐν πορείᾳ», σκοπὸν ἔχει νὰ δώσῃ μίαν συνοπτικὴν εἰκόνα τῆς ὅλης ἀνθρωπίνης ἱστορίας ἐν σχέσει πρὸς τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ νὰ βοηθήσῃ νὰ ἐμδαθύνωμεν εἰς τὸ νόημα τῶν γεγονότων τῆς θρησκευτικῆς ἱστορίας μέχρι σήμερον, ὥστε νὰ ἐξαγάγωμεν συμπεράσματα καὶ διὰ τὸ παρὸν καὶ διὰ τὸ μέλλον.

Ἡ ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος τέμνεται διὰ δύο μεγάλων θεϊκῶν πράξεων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης. Πρόκειται περὶ τῶν δύο συνθηκῶν, τὰς ὁποίας ὁ Θεὸς ἔκαμε μὲ τὸν λαὸν του, τὸν παλαιὸν

Ἰσραὴλ διὰ τὴν πρώτην, τὸν νέον Ἰσραὴλ διὰ τὴν δευτέραν. Τοιοῦτοτρόπως ἔχομεν καὶ δύο περιόδους τῆς ἱστορίας: τὴν περίοδον τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἀρχομένην ἀπὸ τοῦ Μωϋσέως καὶ φθάνουσαν μέχρι τοῦ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, καὶ τὴν περίοδον τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἀρχομένην ἀπὸ τῆς ἐπιγείου ζωῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ φθάνουσαν μέχρι τῆς μελλούσης δευτέρας αὐτοῦ Παρουσίας. Εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην, ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ κατεγράφη εἰς λιθίνας πλάκας καὶ ἐδόθη εἰς τὸν ἐκλεκτὸν λαὸν του Ἰσραὴλ: ἦτο ὁ νόμος τῶν δέκα ἐντολῶν. Εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην, ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, τὸ δεύτερον πρό-

Ἄλλ' ἐνῶ ἡ οὐσία τῆς θρησκείας εἶναι ὑπέρβασις, αὕτη δὲν ἐγκαταλείπει τὸν ἄνθρωπον. Ἡ ἐλπίς τῆς θρησκείας ἐκφράζεται ὡς ἀγάπη, ἐμπιστοσύνη καὶ ἀφοσίωσις πρὸς τὸν ἄνθρωπον. Ὁ σύγχρονος τεχνοκρατούμενος κόσμος ἀντιπαρέχειται τὸν ἄνθρωπον. Ἡ κοινωνία θεωρεῖ αὐτόν, πρωτίτως, ἀπὸ τῆς σκοπιᾶς τοῦ συμφέροντος, ἦτοι ὡς ἐν χρήσιμον ἢ ἄχρηστον ἐργαλεῖον καὶ ἐξάρτημα τῆς κρατικῆς μηχανῆς. Ὁ σύγχρονος κόσμος ἔγινε πολὺ νομοκρατικὸς καὶ ἐγκεφαλικὸς, πολὺ νομοκρατικὸς καὶ τεχνοκρατικὸς, διὸ καὶ πολὺ σκληρὸς. Τὴν σκληρότητα ταύτην τοῦ κόσμου ζῶμεν σήμερον εἰς ὅλην τὴν ἐκτασίαν εἰς τὰς ποικίλας πτυχὰς τῆς δημοσίας καὶ τῆς ἰδιωτικῆς ζωῆς. Μόνον ἡ ἀγάπη σιαματᾷ εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὡς ὁ καλὸς σαμαρείτης πρὸ τοῦ ἡμιδαροῦς, καὶ δὲν ὑποσκελίζει αὐτόν. Ἡ δὲ θρησκεία εἶναι ἀκριβῶς ἡ δύναμις ἐκείνη, ἡ ὁποία καλλιιεργεῖ τὸ Humanum καὶ ἀναπτύσσει τὰ αἰσθήματα ταῦτα τῆς ἀγάπης ὡς ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης, ἀφοσίωσης καὶ ἀλληλεγγύης. Τοῦτο ἔχων ὑπ' ὄφει τοῦ σύγχρονος γάλλου νεο - μαρξιστῆς φιλόσοφου Garaudy τονίζει ἀκαταπαύστως: ἄνευ τῆς βοηθείας τῶν χριστιανῶν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀλλαγῇ καὶ νὰ μεταμορφωθῇ πρὸς τὸ καλύτερον ὁ κόσμος. Ἡ δὲ νεολαία, γνωρίζουσα τὴν ἀκατανίκητον δύναμιν τοῦ θρησκευτικοῦ μωστίζιμοῦ, ἀντιτάσσει εἰς τὴν ἀδυναμίαν τῆς βίας τὴν δύναμιν τῆς ἀδυναμίας.

Δύο εἶναι αἱ μεγάλαί πολιτιστικαὶ ἐπαναστάσεις, τὰς ὁποίας συντελέσεν ὁ ἄνθρωπος κατὰ τὴν μακροαίωνα ζωὴν του ἐπάνω εἰς τὸν πλανήτην μας: ἡ ἐκ τοῦ κτηνίου εἰς τὴν ἀγροτικὴν ζωὴν καὶ ἡ ἐκ τῆς ἀγροτικῆς εἰς τὴν βιομηχανικὴν ζωὴν. Ἡ βιομηχανία, ἡ τεχνικὴ, ὑπεσχέθη, μὲ τὴν βοήθειαν τῆς ἐπιστήμης, νὰ λυτρώσῃ τὸν κόσμον ἐκ τῶν δεινῶν αὐτοῦ: ἐκ τῆς πείνης καὶ τῆς δυστυχίας, ἐκ τῆς ἀνελευθερίας καὶ τῆς ἀλλοτριώσεως. Καὶ ἰδοὺ, μετὰ δύο μόλις αἰῶνας βιομηχανικῆς προσόδου, ὁ ἄνθρωπος ἀρχίζει νὰ τρομάξῃ πρὸ τῶν ἰδίων αὐτοῦ ἔργων. Ἡ χιονισμένη πλαγία ἢ τὸ δροσερὸν ροῦαί μᾶς εἶναι περισσότερο οἰκεία καὶ προσφιλεῖ, παρὰ αἱ μηχαναί: τὰ ἴδια ἡμῶν ἔργα. Ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ κοινωνικὴ δικαιοσύνη πα-

ραμένον ὄνειρον διὰ τοὺς περισσοτέρους λαοὺς τῆς γῆς. Περισσότερα τῶν δύο τρίτων τῆς ἀνθρωπότητος ζοῦν εἰς τὴν ἀνελευθερίαν, λιμοκτονοῦν καὶ ἀποθνήσκουν ἐκ πείνης. Ὁ κόσμος εἶναι ἀκόμη μοιρασμένος εἰς ἐλαχίστους πλουσίους ἢ εἰς ἐλάχιστα πλούσια καὶ ἰσχυρὰ κράτη, καὶ εἰς τὸ μέγα πλῆθος τῶν ἐλεεινῶν καὶ ἐξηθλιωμένων ἀνθρώπων καὶ κοινωνιῶν.

Ἐναντι τῆς ἀπανθρωπίας ταύτης, τὴν ὁποίαν ἴσως σὺνράκις προσφέρει εἰς ἡμᾶς ὁ κόσμος, ἡ θρησκεία εἶναι ἡ μόνη δύναμις, ἡ ὁποία καλεῖ εἰς ἀνθρωπισμόν: εἰς ἀγάπην καὶ θυσίαν πρὸς τὸν πάσχοντα καὶ δεινοπαθοῦντα ἄνθρωπον, διότι ἀκριβῶς ὁ Θεὸς τῆς πίστεως ἡμῶν εἶναι «φιλόανθρωπος». Διὰ τῆς παρουσίας τοῦ Υἱοῦ/του εἰς τὸν κόσμον αὐτὸ ἀπεκαλύφθη εἰς ἡμᾶς: «ἡ χρησιμότης καὶ ἡ φιλάνθρωπία... τοῦ σωτήρος ἡμῶν Θεοῦ» (Τίτ. 3, 4). Τὴν δὲ ἐσχατολογικὴν κοινωνίαν τῶν ἁγίων ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, «ἐνθα ἀπέδρα ὀδύνη, λύπη καὶ στεναγμός», περιγράφει ὁ ἱερὸς Φώτιος ὡς ἀκολούθως: «Ὁ πρῶτος καὶ μέγας ἀρχιερεὺς, Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν... Αὐτὸς ἕως τέλους ἀνεγκλήτους συντηρήσει, σφοδρίγων ἡμᾶς ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης καὶ ἀγάπης, στηρίζων ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ἀλλήλοις ἐν ἀκλόνητῳ καὶ ἀσαλεύτῳ τῆς εὐσεβείας φρονήματι, μίαν καὶ τὴν αὐτὴν μελέτην ἔχοντας, ἐν λέγοντας, πρὸς ἐν ἀφορῶντας ἅπαντας, πρὸς τὸ βραβεῖον ἐπαιγομένους τῆς ἀνω κλήσεως· ἐνθα τῶν π ρ ω τ ο τ ὶ κ ω ν ἢ Ἐ κ κ λ η σ ἰ α· ἐνθα χοροὶ μαρτύρων· ἐνθα πατριαρχῶν σκηναί· ἐν οἷς οὐκ ἔστι ψεῦδος πρὸ τῆς ἀληθείας τιμώμενον, οὐκ ἔρις, οὐ τυραννίς, οὐκ ἀπόνοι· ἐν οἷς βαθεῖα γαλήνη καὶ κάλλος ἀληθείας ἀμήχανον ὑπὸ μηδεμίαν τέχνην καλυπτόμενον· ἐν οἷς εἰρήνη πᾶσα καὶ ὁμόνοια, καὶ ἡ τῶν μακαρίων ἐκείνων καὶ ἀδιηγῆτων θεαμάτων θέα καὶ μετοχή καὶ ἀπόλαυσις, καὶ τέλος νύθεσις οὐκέτι ἐλπιζομένης, ἀλλ' ἤδη λαμπρῶς μετεχομένης· ἡ τελειώσις, ὑπὲρ ἧς οἱ παρόντες διωγμοὶ καὶ αἰχμαλωσίαι καὶ δι' ἣν τὰ μύρια δεινὰ καὶ τοὺς καθημερινοὺς θανάτους εὐχαρίστως καὶ χαίροντες φέρομεν» (PG 102, 764).

ΜΕΓΑΣ ΦΑΡΑΝΤΟΣ

σωπον τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἐνεσαρκώθη καὶ ὡς θεάνθρωπος ἀπηθύνθη εἰς ὄλους τοὺς λαοὺς τῆς γῆς, οἵτινες προσεκλήθησαν νὰ ἀπαρτίσουν τὸν νέον Ἰσραὴλ, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ παλαιοῦ. Καὶ ἡ Καινὴ Διαθήκη δὲν ἦτο πλέον νόμος, ἀλλὰ χάρις, χάρις σωτήριος προκύπτουσα ἐκ τῆς ἐνώσεως τοῦ Θεοῦ μετὰ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοανθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἄς ἴδωμεν ὅμως ἐκάστην περίοδον κατὰ σειράν. Ὅπως ἀφηγεῖται τὸ διδύλιον τῆς Ἐξόδου (Κεφ. ιθ', 1 - 6) τὸν τρίτον μῆνα τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἔφθασαν εἰς τὴν ἔρημον τοῦ Σινᾶ καὶ ἐστρατοπέδευσαν εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους. Καὶ ὁ Μωϋσῆς ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος τοῦ Θεοῦ καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν ὁ Θεὸς ἐκ τοῦ ὄρους λέγων. «Αὐτὰ θὰ εἰπῆς εἰς τὸν οἶκον Ἰακώβ καὶ θὰ ἀναγγεῖλῃς εἰς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ· σεῖς οἱ ἴδιοι ἔχετε ἰδεῖ ὅσα ἐποίησα κατὰ τῶν Αἰγυπτίων, καὶ σὰς ἔλαβα ὡς ἐπὶ πτερύγων ἀετοῦ καὶ σὰς ἔφερα πρὸς ἐμέ· καὶ τώρα ἐὰν ἀκούσετε τὴν φωνήν μου καὶ φυλάξετε τὴν διαθήκην μου, θὰ εἰσθε δι' ἐμέ λαὸς περιούσιος μεταξὺ ὄλων τῶν ἐθνῶν· διότι ἰδική μου εἶναι ὁλη ἡ γῆ· καὶ σεῖς θὰ εἰσθε δι' ἐμέ βασίλειον ἱεράτευμα καὶ ἔθνος ἅγιον».

Ἐκεῖ εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ, ἔλαβεν ὁ Μωϋσῆς τὰς δέκα ἐντολάς, γραμμένας εἰς λιθίνας πλάκας. Ἦσαν ἡ Διαθήκη τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν λαὸν τοῦ Ἰσραὴλ. Ἐὰν ὁ Ἰσραὴλ ἐφύλασσε τὴν Διαθήκην, ὁ Θεὸς ὑπέσχετο νὰ τὸν ἀναδείξῃ ἐκλεκτὸν μεταξὺ τῶν λαῶν τῆς γῆς καὶ κληρονόμον τῆς γῆς τῆς ἐπαγγελίας. Ἐὰν ὅμως τὴν παρέβαινε, θὰ τὸν ἐγκατέλειπε ἀπροστάτευτον ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρῶν του.

Ἀπὸ τὴν στιγμήν τῆς παραδόσεως τοῦ Νόμου ἤρχισε διὰ τὸν Ἰσραὴλ ἡ ἰδιαιτέρα ἱστορία του, ἡ ὁποία τὸν διέκρινε ἀπὸ ὄλους τοὺς λαοὺς τῆς γῆς. Καὶ ἦτο ἡ ἱστορία αὕτη μία διαρκῆς πορεία. Πορεία ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας, πρὸς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας.

Δὲν πρέπει κάτω ἀπὸ τὴν λέξιν πορεία νὰ ἐννοήσωμεν ἀπλῶς τὴν πορείαν τοῦ Ἰσραὴλ ἀπὸ τόπου εἰς τόπον εἰς τὴν ἔρημον Σινᾶ. Εἶναι περισσότερον πορεία χρονική, ἐντὸς τῆς ροῆς τῆς ἱστορίας. Πορεία τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ ἐντὸς τῶν αἰώνων πρὸς τὰ ἀγαθὰ τῆς ἐπαγγελίας, τὰ ὁποία τότε - τότε ἔφθανε νὰ ἀπολαύσῃ, ἀλλὰ ταχέως ἐλησμόνει τὸν Θεόν, παρσαύρετο εἰς τὴν καταστροφὴν καὶ τότε μετενόει καὶ ἤρχιζε πάλιν τὴν πορείαν.

Εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἰσραὴλ βλέπομεν πολλάκις νὰ ἐπαναλαμβάνεται ἡ πορεία αὕτη.

Μετὰ τὴν ἐξόδον ἐξ Αἰγύπτου ἡ πορεία πρὸς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας διήρκεσε σαράντα ὀλόκληρα χρόνια ἐξ αἰτίας τῶν ἐπανειλημμένων παρανομιῶν τοῦ λαοῦ. Ἐν τέλει ὅμως εἰσήλθον εἰς τὴν γῆν Χαναάν καὶ εἶδον τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ὑποσχέσεως τοῦ Θεοῦ.

Τὰ γκαρμισμένα τείχη τῆς Ἱεριχοῦς, τὰ ὁποία αἱ ἀρχαιολογικαὶ ἀνασκαφαὶ ἐβεβαίωσαν ὅτι ὄντως κατέ-

πεσαν συνεπείᾳ ἰσχυροῦ σεισμοῦ, εἰς ἐποχὴν συμπίπτουσαν μὲ τὴν εἴσοδον τῶν Ἰσραηλιτῶν εἰς Χαναάν, εἶναι μέχρι σήμερον μάρτυρες τῆς ἐκπληρώσεως τῆς ὑποσχέσεως τοῦ Θεοῦ. Διότι μόλις εἶχον ἀντικρούσει τὰ πανίσχυρα τείχη τῆς Ἱεριχοῦς οἱ Ἰσραηλίται, ἔχασαν τὰς ἐλπίδας διὰ τὴν κατάκτησιν τῆς Χαναάν. Ὅμως ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ τὰ ἐγκρέμισε καὶ παρέδωκε τὴν χώραν εἰς τὸν λαὸν του, ὅπως εἶχεν ὑποσχεθῆ.

Ἄλλ' αἱ ἡδοναὶ τῆς ζωῆς ἔκαναν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ νὰ λησμονήσουν πάλιν τὸν Θεόν, ὅπως προέβλεψεν ὁ Μωϋσῆς εἰς τὸ Κύνκειον Ἄσμα του (Δευτερον. λδ', 15): «καὶ ἔφαγεν Ἰακώβ καὶ ἐνεπλήσθη, καὶ ἀπελάκτισεν ὁ ἡγαπημένος, ἐλιπάνθη, ἐπαχύνθη, ἐπλάτυνθη· καὶ ἐγκατέλιπε τὸν Θεὸν τὸν ποιήσαντα αὐτὸν καὶ ἀπέστη ἀπὸ Θεοῦ σωτήρος αὐτοῦ». Ἡ παράβασις τῆς Διαθήκης εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἐγκατάλειψιν τοῦ Ἰσραὴλ. Οἱ ἄλλοι λαοὶ τοὺς ὑπεδοῦλωνον. Πάλιν μετενόουν, πάλιν ἐπέστρεφον, πάλιν ὁ Θεὸς ἔστελλε τοὺς κριτὰς νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ.

Τελικῶς ὁ Ἰσραὴλ κατέστη βασίλειον, τὸ ὁποῖον ἐπὶ Δαυὶδ ἀπέκτησε μεγίστην δύναμιν καὶ ἐπὶ τοῦ υἱοῦ του Σολομῶντος τεράστιον πλοῦτον, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον κατέστησε δυνατὴν τὴν ἀνέγερσιν τοῦ περιφήμου ναοῦ τοῦ Κυρίου ἐν Ἱερουσαλήμ. Ὅμως ἤδη ὁ Σολομῶν γίνεται παραβάτης τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ παρασυσθεὶς ὑπὸ γυναικῶν. Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ἡ διαίρεσις τοῦ βασιλείου εἰς δύο καὶ ἐν συνεχείᾳ ἡ κατάπτωσις καὶ παρακμὴ ἀμφοτέρων τῶν τμημάτων.

Ὁ Θεὸς ἀπέστειλε τοὺς προφήτας νὰ συγκρατήσουν τὸν λαόν. Οἱ προφῆται διαρκῶς ἐκάλουν τοὺς ἀποστάτας εἰς μετάνοιαν καὶ προέλεγον τὴν καταστροφὴν.

Ἄλλ' ὑπῆρχον καὶ οἱ ψευδοπροφῆται, οἱ ὁποῖοι διέψευδον τοὺς προφήτας καὶ καθησύχαζον τοὺς ἀμαρτωλοὺς, βασιλεῖς καὶ λαόν. Ὅταν ὁ προφήτης Ἱερεμίας προέλεγε τὴν καταστροφὴν τῶν Ἱερουσαλῶν, οἱ ψευδοπροφῆται ἀπήντων ὅτι ὁ Θεὸς δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ ποτὲ νὰ δεθῆλωθῇ ὁ ναὸς του, ἄρα ἡ Ἱερουσαλήμ θὰ ἔμεινεν ἀπόρθητος.

Ὅμως ἡ καταστροφὴ ἤλθε καὶ ὁ ναὸς τοῦ Σολομῶντος ἐκάη. Καὶ μεγάλο μέρος τοῦ λαοῦ ἀναγκάζεται νὰ μετοικήσῃ εἰς Βαβυλῶνα.

Ἔτσι ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ, ἀφοῦ μὲ τὴν βοήθειάν του ἠλευθερώθη ἀπὸ τὸν ζυγὸν τῶν Αἰγυπτίων καὶ ἀπὸ τὸν Νεῖλον ποταμὸν ὠδηγήθη εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, τώρα ἐξ αἰτίας τῶν πολλῶν ἀνομιῶν του ἀκολουθεῖ ἀντίθετον φορὰν καὶ ἀπὸ τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὀδηγεῖται εἰς τὸν ζυγὸν τῶν Βαβυλωνίων εἰς τοὺς ποταμοὺς Τίγγριν καὶ Εὐφράτην.

Πάλιν ὅμως ὁ Κύριος ἐπισκέπτεται τὸν λαόν του. Καὶ τοὺς ἐπαναφέρει εἰς τὴν γῆν Χαναάν, ὅχι ὅμως ὡς λαὸν ἀνεξάρτητον. Τὴν Βαβυλωνιακὴν αὐτοκρατορίαν διαδέχονται, συμφώνως πρὸς τὴν προφητείαν τοῦ Δαυὶδ, ἡ περσικὴ αὐτοκρατορία, ἡ μακεδονικὴ, ἡ ρωμαϊκὴ. Ὁ ναὸς τοῦ Σολομῶντος ἐκτίσθη, καὶ ἐρειπώ-

θείς πάλιν ανεκτίσθη. Ὅμως ὁ λαὸς παρέμενε ὑποτελής, ἀναμένων, συμφώνως πρὸς τὰς προφητείας, τὸν μεσσίαν, τὸν υἱὸν τοῦ Δαυὶδ, ὁ ὁποῖος θὰ ἐπανίδρυνε τὸ καταπεσὸν βασίλειον. Ἐν μέσῳ τῶν ταλαιπωριῶν των συνεκρατοῦντο διὰ τῆς ἐλπίδος νὰ ἴδουν οἱ ὀφθαλμοὶ των τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ, ὃ ἠτοίμασε κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἔθνῶν καὶ δόξαν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ Ἰσραήλ.

Ὅταν ὁμως ἦλθεν ὁ ἀναμενόμενος, οἱ πλείστοι Ἰσραηλίται δὲν τὸν ἐδέχθησαν, καὶ ἐσταύρωσαν τὸν βασιλέα Χριστόν. Ἦτο ἡ τελευταία καὶ μεγίστη παρανομία, ἡ ὁποία ὀριστικῶς κατήργησε τὴν διαθήκην τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ. Ὁ Ἰσραήλ δὲν ἦτο πλέον ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ. Τὸ 70 μ.Χ. οἱ Ρωμαῖοι ἐκυρίευσαν τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ κατέστρεψαν καὶ αὐτὴν καὶ τὸν ναὸν τοῦ Σολομώντος. Εἰς τὴν θέσιν τοῦ ναοῦ τὸν 8ον αἰῶνα ὁ χαλίφης τῶν Ἀράβων Ὁμάρ ἔκτισε τὸ λεγόμενον τέμενος τοῦ Ὁμάρ, τὸ ὁποῖον παραμένει μέχρι σήμερον ὡς διαρκῆς ἀνὰ τοὺς αἰῶνας θεδήλωσις τοῦ ναοῦ τοῦ Κυρίου, τοῦ ἁγίου τόπου τῶν Ἰσραηλιτῶν.

Ἐκτοτε ὁ Ἰσραήλ δὲν εὐρίσκεται ἐν πορείᾳ, ἀλλ' ἐν περιπλανήσει. Τοῦτο ἐκφράζεται παραστατικώτατα διὰ τοῦ μεσαιωνικοῦ θρύλου περὶ τοῦ περιπλανωμένου Ἰουδαίου. Κατὰ τὸν θρύλον αὐτὸν ὁ Ἰουδαῖος, βαρυνόμενος ὑπὸ τῆς κατάρας τοῦ αἵματος τοῦ ἁθῶου Χριστοῦ, περιπλανᾶται ἀπὸ τόπου εἰς τόπον καὶ δὲν εὐρίσκει οὐδαμοῦ τόπον νὰ κατοικήσῃ καὶ νὰ ἀναπαυθῇ.

Ὅπως τὰ γκρεμισμένα τείχη τῆς Ἱεριχοῦς διαλαλοῦν ἀνὰ τοὺς αἰῶνας τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ὑποσχέσεως τοῦ Θεοῦ, τοιούτοτρόπως καὶ τὰ ἐρείπια τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομώντος μὲ τὸ μουσουλμανικὸν τέμενος τοῦ Ὁμάρ εἰς τὸ κέντρον διαλαλοῦν τὴν ἐγκατάλειψιν τοῦ Ἰσραήλ παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐξ αἰτίας τῆς ἐσχάτης ἐκείνης παρανομίας, τῆς σταυρώσεως τοῦ Υἱοῦ του: «οἱ λίθοι κρᾶζουσι».

Ἄλλ' ἡ πορεία τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ δὲν ἐσταμάτησεν, ἡ σκυτάλη παρεδόθη εἰς τὸν νέον Ἰσραήλ, εἰς τοὺς πολίτας τῆς Καινῆς Διαθήκης, εἰς τοὺς Χριστιανούς παντὸς λαοῦ καὶ παντὸς ἔθνους, τοὺς προσκυνούντας Χριστόν ὡς Θεὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ἡ Παλαιὰ Διαθήκη ἦτο σκιά καὶ προτύπῳσις τῆς Καινῆς. Ὅμοιος καὶ ὁ παλαιὸς Ἰσραήλ σκιά καὶ πρότυπῳσις τοῦ νέου, δηλαδὴ ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν. Ἡ δὲ ἀνωτερότης τῆς Καινῆς Διαθήκης ἐναντι τῆς Παλαιᾶς εἶναι κατάδηλος, ἐὰν ἀναλογισθῶμεν ὅτι ἐκεῖ εἴχομεν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐπὶ λιθίνων πλακῶν, ἐδῶ τὸν ἐνυπόστατον Θεὸν Λόγον σεσαρκωμένον, ἐνανθρωπήσαντα.

Ἡ ἐραν τούτου ὑπάρχει μία βασικὴ διαφορὰ. Εἰς τὴν Π.Δ. αἱ ὑποσχέσεις ἐκπληροῦνται εἰς τὸν παρόντα κόσμον καὶ αἱ τιμωρίαι ὁμοίως. Εἰς τὴν Κ.Δ. δὲν προβάλλονται ἐγκόσμοι καὶ ὕλικαι ἀμοιβαὶ διὰ τοὺς ἀκολουθοῦντας τὸν εὐαγγελικὸν λόγον, οὔτε ἐγκόσμοι τιμωρίαι διὰ τοὺς παραβάτας του. Τὸ κέντρον δόξης μετατοπίζεται εἰς τὰ μετὰ θάνατον, εἰς τὰ ἔσχατα. Ὁ

Χριστὸς γνωρίζει ὅτι «ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔξει» καὶ ὅτι «πάντες οἱ εὐσεβῶς ζῆν θέλοντες διωχθήσονται». Ὅμως βαδίζει τὴν πορείαν του νικῶν τὰ πάντα διὰ πίστεως, ἐλπίδος, ἀγάπης. Γνωρίζει ὅτι τὸν ἀναμένει αἰώνιος ζωὴ καὶ νεκρῶν ἀνάστασις. Δὲν εἶναι ὁμως ταῦτα τὸ κίνητρόν του διὰ τὸ ἀγαθόν, ἀλλ' ἡ ἀγάπη, ἄνευ τῆς ὁποίας τὰ ἄλλα εἰς οὐδὲν ὠφελοῦν κατὰ τὸν ἀπόστολον Παῦλον (Α' Κορ. κεφ. 13). Ὅμοιος ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ δὲν εἶναι ἐγκόσμιος μοναρχία, ὡς τὴν ἀνέμενον οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ὡς ἦτο πράγματι τὸ παλαιὸν βασίλειον τοῦ Δαυὶδ, ἀλλ' εἶναι βασιλεία τῶν οὐρανῶν, δρῶσα δυναμικῶς ἐντὸς τοῦ κόσμου ὡς ζύμη, ἀλλ' οὐδέποτε ταυτιζομένη μετὰ τοῦ κόσμου. Ἡ παρανόησις τοῦ πράγματος τούτου ὠδήγησε τὴν λατινικὴν Ἐκκλησίαν εἰς ἴδρυσιν κοσμοκρατορίας, ξένης παντελῶς πρὸς τὸ ἀληθές χριστιανικὸν ὀρθόδοξον πνεῦμα.

Κατὰ ταῦτα ἡ πορεία τῶν ἀληθῶν χριστιανῶν εἶναι διαρκῆς πορεία, πορεία μαρτυρίου κατὰ τὸν ροῦν τῆς ἱστορίας. Ἐποπτικῶς μᾶς παρουσιάζει τὴν πραγματικότητα αὐτὴν ἐν σπουδαιότατον μνημεῖον τῆς Θεσσαλονίκης, πού ὀλίγοι μόνον γνωρίζουν τὴν σημασίαν του. Τὰ τελευταῖα χρόνια μετὰ τὴν κατεδάφισιν τῶν πέριξ εὐρισκομένων παλαιῶν οἰκιῶν φαίνεται μεγαλοπρεπῆς καὶ ὀγκώδης καὶ ἐλκύει τὴν προσοχὴν τῶν διερχομένων τὴν περιοχὴν τῆς τόσον γνωστῆς «Καμάρας». Πρόκειται περὶ τοῦ παλαιστάτου κτίσματος πού συνήθως καλεῖται Ροτόντα (δηλ. κυκλικὸς ναὸς) τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Ἐκτίσθη ὡς ρωμαϊκὸς εἰδωλοατρικὸς ναὸς καὶ μὲ τὸ κυκλικὸν σχῆμά του καὶ τὸν τεράστιον θόλον του (διαμέτρου 24,5 μ.) ἐνθυμίζει τὸ Πάνθεον τῆς Ρώμης. Ὁ αὐτοκράτωρ Γαλέριος (305 - 311) ἠθέλησε νὰ λατρεύωνται εἰς αὐτὸν τὸν ναὸν οἱ μεγάλοι θεοὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ Ρωμαίων.

Πλησίον του ὑψώνεται πανύψηλος μιναρές. Ἵπερβαίνει τὸ ὕψος τοῦ θόλου καὶ εἰς τοὺς ἀγνοοῦντας τὰ πράγματα δημιουργεῖ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι δλόκληρον τὸ κτίσμα ἀνηγέρθη ὑπὸ τῶν Τούρκων ὡς τζαμί.

Ὅταν ὁμως διαδῆ κανεὶς τὴν θύραν τοῦ μνημεῖου εὐρίσκεται ἐντὸς χριστιανικοῦ χώρου, μὲ παλαιοχριστιανικὴν διακόσμησην. Θαυμάσια ψηφιδωτὰ στολίζουν τὰς καμάρας καὶ τὸν θόλον. Εἰκονίζονται πολλοὶ ἅγιοι μάρτυρες προσευχόμενοι καὶ εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ θόλου ὁ Χριστὸς ἐντὸς στεφάνης ἀνθέων. Εἰς τὸ βάθος εἶναι ἡ κόγχη τοῦ Ἱεροῦ καὶ εἰς τὴν ἀψίδα τῆς τοιχογραφία τῆς Ἀναλήψεως τοῦ Χριστοῦ.

Τὸ ἱερὸν τοῦτο μνημεῖον μᾶς διηγεῖται τὴν πορείαν τοῦ νέου Ἰσραήλ διὰ μέσου τῶν αἰῶνων. Ἐπὶ τρεῖς αἰῶνας οἱ πρῶτοι Χριστιανοὶ ὑπέμειναν φοβεροὺς διωγμοὺς ἐκ μέρους τῶν Ρωμαίων αὐτοκρατόρων. Ὁ τελευταῖος καὶ μεγαλύτερος διωγμὸς ὑπῆρξε τοῦ Διοκλητιανοῦ καὶ Γαλερίου (303 - 311), κατὰ προτροπὴν τοῦ Γαλερίου ἀρξάμενος. Αὐτὸς λοιπὸν ὁ Γαλέριος, ὁ μεγαλύτερος διώκτης τῶν Χριστιανῶν, καθ' ἣν ἐποχὴν ἐμαίνετο ὁ διωγμὸς καὶ ἐμαρτύρουν γνωστότατοι ἅγιοι, ὡς οἱ μεγαλομάρτυρες Γεώργιος καὶ Δημήτριος, ἔκτισε τὴν Ροτόντα, ὀγκώδη καὶ ἐπιβλητικὴν, διὰ νὰ συμβολίσῃ τὴν ἀκατάλυτον δύναμιν τῶν ἀρχαίων θεῶν. Διε-

φεύσθη όμως. 70 έτη μετά τον θάνατόν του, επί Θεοδοσίου του Μεγάλου, ή Ροτόντα μετετρέπη εις Χριστιανικόν ναόν «της του Θεού δυνάμεως», δηλαδή του Χριστού, και τὸ κτίριον αὐτὸ τοῦ Γαλερίου διεκοσμήθη με ψηφιδωτὰς εἰκόνας μαρτύρων, οἱ περισσότεροι τῶν ὁποίων εἶχον μαρτυρήσει ἐπὶ Γαλερίου. Ὁ Χριστιανισμὸς εἶχε νικήσει. Εἶχε θριαμβεύσει διὰ τῆς ἀδυναμίας του (ἡ γὰρ δύναμις τοῦ Κυρίου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται), εἶχεν ἐπικρατήσει διὰ τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων. Εἶχε κατακτήσει τὴν πανίσχυρον αὐτοκρατορίαν τῶν διωκτῶν του.

Μήπως ὅμως εἶχε σταματήσει ἡ περίοδος τῶν διωγμῶν τῶν Χριστιανῶν; Ὁχι, αὐτὴ οὐδέποτε σταματᾷ. Ἐνας ἀπὸ τοὺς μάρτυρας τοὺς εἰκονιζομένους εἰς τὸν θόλον τοῦ ναοῦ μᾶς ὑπενθυμίζει διαρκῶς τὴν ἀλήθειαν αὐτὴν. Πρόκειται περὶ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Βασιλίσκου, ἀνεψιῦ τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Τίρωνος. Ἐμαρτύρησεν ἐπὶ Γαλερίου καὶ ἐτάφη εἰς τὰ Κόμματα τοῦ Πόντου. 100 ἔτη ἀργότερα, ἐνῶ πλέον πρὸ πολλοῦ ὁ Χριστιανισμὸς εἶχε ἀναγνωρισθῆ ὡς ἐπίσημος θρησκεία τῆς αὐτοκρατορίας, ἕνας νέος μάρτυς τοῦ Χριστοῦ ἔφθανεν εἰς τὰ Κόμματα. Ἦτο ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, θαδίζων τὴν ὁδὸν τῆς ἐξορίας πρὸς τὴν Κουκουσὸν τῆς Ἀρμενίας. Ἡ μακρὰ ὁδοπορία τὸν εἶχεν ἐξαντλήσει. Τὴν νύκτα τῆς 13ης πρὸς τὴν 14ην Σεπτεμβρίου ἐνεφανίσθη εἰς τὸν ὕπνον του ὁ μάρτυς Βασιλίσκος καὶ τοῦ εἶπεν: «Ἐχε θάρρος, ἀδελφε Ἰωάννη, διότι αὐριον θὰ εἶμαστε μαζί». Τὴν ἄλλην ἡμέραν ὁ μέγας πατὴρ παρέδωκε τὸ πνεῦμα, λέγων τὸ γνωστὸν ἐκεῖνο: «Δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἔνεκεν».

Πράγματι, ἡ ὁδὸς τοῦ μαρτυρίου ἐσυνεχίσθη διὰ τοὺς ἁγίους καὶ κατὰ τὴν Βυζαντινὴν Αὐτοκρατορίαν καὶ ὁ ναὸς αὐτὸς τῆς Θεσσαλονίκης θὰ ἐγνώρισεν ἀσφαλῶς πολλὰ τοιαῦτα γεγονότα κατὰ τὴν μακρὰν ἐκείνην περίοδον μέχρι τῆς ἐπικρατήσεως τῶν Τούρκων. Τὸ 1589 ἀρπαγείς ἀπὸ τοὺς Χριστιανούς μετετρέπη ὑπὸ τῶν Τούρκων εἰς Τζαμί. Τότε ἐκτίσθη καὶ ὁ ὑψηλὸς μιναρές. Ἡ δία εἶχεν ὑπερισχύσει. Ὁχι ὅμως διὰ πάντα. Τὸ 1912 ἡ Θεσσαλονικὴ ἠλευθερώθη καὶ ὁ ναὸς ἀπεδόθη πάλιν εἰς τὴν Χριστιανικὴν λατρείαν, τιμηθεὶς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ἁγίου Γεωργίου.

Σήμερον, ἐξωτερικῶς βλέπομεν ἐν ρωμαϊκὸν κτίριον με ἕνα τουρκικὸν μιναρέν. Ἐσωτερικῶς ὅμως ἀντικρύζομεν τὸν θρίαμβον τῶν μαρτύρων τοῦ Χριστοῦ.

Τοιαύτη εἶναι ἡ πορεία τοῦ νέου Ἰσραήλ, τοῦ νέου λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Ἐν μέσῳ τῆς ρωμαϊκῆς ἢ τῆς τουρκικῆς τυραννίας ἀναδεικνύει μάρτυρας καὶ νικᾷ. Διατηρεῖ ὅμως καὶ μετὰ τὰς νίκας τὴν αὐτὴν πορείαν, τὴν πορείαν τοῦ μαρτυρίου, καὶ δεύει, δεύει ἀνὰ τοὺς αἰῶνας πρὸς τὴν ὥραν τῆς Δευτέρας Παρουσίας, ἡ ὁποία θὰ σημάνη τὴν ὀριστικὴν παῦσιν τοῦ διωγμοῦ τῶν ἁγίων, τὸ τέλος τῆς ἀδικίας, τὴν τελικὴν νίκην τοῦ ἀγαθοῦ, τὴν αἰώνιον ἀνάστασιν τῶν δικαίων, τὴν αἰώνιον κατάκρισιν τῶν ἀδικίων.

Ὁ πιστὸς Χριστιανὸς δὲν δειλιᾷ πρὸ τῆς μαρτυρικῆς πορείας τοῦ παρόντος. Ἀντιθέτως, πρέπει νὰ ἀνα-

μένη τοὺς διωγμούς. Δὲν εἶναι πιστὸς Χριστιανὸς ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἐπιζητεῖ τὴν προστασίαν τοῦ Χριστιανισμοῦ ὑπὸ τῶν κοσμικῶν κρατικῶν ἐξουσιῶν καὶ ἀγωνιᾷ ὅταν βλέπη νὰ μὴ παρέχεται αὐτῇ. Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν εἶναι προστατευόμενος οὐδενός, συμφώνως πρὸς τὸ «μὴ πεποιθατε ἐπ' ἄρχοντας, ἐπὶ υἱοὺς ἀνθρώπων, οἳς οὐκ ἔστι σωτηρία». Ὅσον περισσότερον οἱ κοσμικοὶ ἄρχοντες ἐμφανίζονται ὡς προστάται τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, τόσον περισσότερον οἱ χριστιανοὶ ἐκκοσμικεύονται καὶ συνταυτίζονται με συμφέροντα ξένα πρὸς τὸν Χριστιανισμὸν, διότι αἱ κοσμικαὶ προστασίαι προσφέρονται συνήθως ἔναντι ἀνταλλαγῶν.

Ἐρωτῶμεν, πότε ὁ Χριστιανισμὸς ἐδιοῦτο γνησιώτερον: ὅτε πλήθη πιστῶν ὠδηγοῦντο εἰς τὸ μαρτύριον ἢ ὅτε εἶχε πλέον αὐτὸς ἀνακηρυχθῆ ἐπίσημος θρησκεία; Ὅτε οἱ σκλάβοι ραγιαῖδες συνωθοῦντο εἰς τὰς πτωχικὰς ἐκκλησίας τῆς Τουρκοκρατίας ἢ τώρα ὅποτε οἱ ἐλεύθεροι Ἕλληνες συνωθοῦντο εἰς τοὺς τόπους τῶν διασκεδάσεων καὶ τῆς ἡδονῆς;

Ὁ Χριστιανισμὸς ἐπέζησεν ἐν μέσῳ φοβερῶν διωγμῶν, τούτο δὲν πρέπει νὰ τὸ λησμονῶμεν ποτέ. Ἡ πορεία μας πρέπει νὰ συνεχίζεται ἐπὶ τὰ ἔχνη τῶν μαρτύρων: «τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα, ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν (Ἐβρ. ιδ', 1 - 2).

Πολλὰκις ἔρχονται δοκιμασίαι διὰ νὰ δυναμώσῃ ἡ πίστις μας, πρέπει νὰ ἀναγνωρίζωμεν τὴν παρουσίαν τοῦ Κυρίου εἰς αὐτάς, καὶ ὄχι μὲ τὴν πρώτην δυσκολίαν νὰ τὰ χάνωμεν καὶ νὰ ἀποδίδωμεν τὰ πάντα εἰς τὸν διάβολον ἢ τὴν κακίαν τῶν ἄλλων, διότι ὁμοιάζομεν τότε πρὸς τοὺς μαθητάς, οἱ ὁποῖοι ἰδόντες τὸν Κύριον περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἀντὶ νὰ ἐνθαρρυνθῶν ἐφοβήθησαν, διότι ἐνόμισαν εἶτι τοὺς ἐπλησίαζε φάντασμα.

Πορευόμενοι δὲ ἐν μέσῳ τῶν ἀντιδράσεων καὶ δυσχερειῶν πρέπει νὰ βλέπωμεν πρὸ ἡμῶν τὸν Κύριον ὁδηγὸν καὶ ἀρχηγὸν καὶ νὰ προχωροῦμεν μετὰ πίστεως, ὅπως ἔπραξαν πρὸς ἡμῶν οἱ τόσο ἅγιοι τῆς πίστεώς μας. Ἀτενίζων πρὸς τὸν Ἰησοῦν ὁ Πέτρος ἠδυνήθη νὰ περιπατήσει καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῶν ὑδάτων, μόλις ὅμως ἡ προσοχὴ του ἀπεσπάσθη καὶ ἐστράφη πρὸς τὸν ἰσχυρὸν ἄνεμον ὁ ὁποῖος ἔδερνε τὴν λίμνην τῆς Τιβεριάδος, ἤρχισε νὰ καταποντίζεται καὶ ἤκουσε τὴν φωνὴν τοῦ Κυρίου, ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας; (Ματθ. ιδ', 29 - 31).

Καὶ ἡ ἰδικὴ μας πορεία εἶναι πορεία ἐπὶ τῶν κυμάτων. Ἄν τὰ κύματα καὶ οἱ ἄνεμοι μᾶς φοβίσουν, θὰ καταποντισθῶμεν. Ἄν ὅμως ἡ πίστις, ἡ ἐλπίς καὶ ἡ ἀγάπη μᾶς κρατοῦν ἠνωμένους με τὸν Χριστόν, ἡ πορεία ἐπὶ τῶν κυμάτων θὰ εἶναι σταθερὴ, διαρκὴς, νικηφόρος, ὁδηγοῦσα εἰς τὸν λιμένα τῆς ἁγῆς Ἰερουσαλὴμ, εἰς τὸν ὁποῖον ἄς δώσῃ ὁ Κύριος νὰ φθάσωμεν ὅλοι μας.

† Ὁ Δράμας ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

Η ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΔΟΧΗ ΕΝ ΤΗ, ΣΟΥΗΔΙΚΗ, ΕΚΚΛΗΣΙΑ,*

Ὡς πρὸς τὸ τυπικὸν καὶ τελετουργικὸν τὸ ὁποῖον ἐφηρμόσθη κατὰ τὰς ἐπισκοπικὰς χειροτονίας τοῦ ἔτους 1528 (ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Πέτρου Μάγνη, διὰ τὴν χειροτονίαν τῶν Ἐπισκόπων Μάγκνους Σόμμαρ, Μάγκνους Χάραλντσον καὶ Μαρτίνου SKYTTE) καὶ τοῦ ἔτους 1531 (ὑπὸ τῶν Ἐπισκόπων Πέτρου Μάγνη καὶ Μάγκνους Σόμμαρ, διὰ τὴν χειροτονίαν τῶν Ἐπισκόπων SVEN JACOBI, JOHANNES BOECII καὶ JÖNS MAGNI), φαίνεται ὅτι ἐτηρήθη τὸ κατὰ τὸν Μεσαίωνα ἐν τῇ Δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ ἰσχύον, ἴσως μετὰ τινων δευτερευουσῶν τροποποιήσεων, ἀνευ τῆς προβλεπομένης κρίσεως καὶ ἐπιθέσεως τοῦ παλλίου¹⁶, ἅτινα ὅμως, ὡς γνωστὸν, δὲν θεωροῦνται ὑπὸ τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας ὡς στοιχεῖα ἀπαραίτητα διὰ τὴν τελείωσιν τοῦ μυστηρίου.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐν Στοκχόλμῃ παραμονῆς τῶν Ἐπισκόπων Πέτρου Μάγνη καὶ Μάγκνους Σόμμαρ, καὶ μικρὸν πρὸ τῆς χειροτονίας τῶν τριῶν εἰρημένων Ἐπισκόπων, ἔλαβε χώραν καὶ ἕτερον γεγονός, ἀποφασιστικὸν διὰ τὴν περαιτέρω πορείαν καὶ τὸν ὀριστικὸν προσανατολισμὸν τῆς Σουηδικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἐκλογή, ἣτις τοποθετεῖται ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν μεταξὺ 24ης καὶ 26ης Αὐγούστου, ὡς Ἀρχιεπισκόπου Οὐψάλης τοῦ Λαυρεντίου Πέτρη (1499 - 1573), καθηγητοῦ ἐν τῇ Πανεπιστημίῳ τῆς Οὐψάλης καὶ ἀδελφοῦ τοῦ διακόνου Ὀλάου Πέτρη.

Ἡ χειροτονία τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Οὐψάλης ἐγένετο τὴν 22αν Σεπτεμβρίου 1531, ἐν τῷ Ναῷ τῶν Φραγκισκανῶν ἐν Στοκχόλμῃ¹⁷, καὶ πάλιν ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Πέτρου Μάγνη, συμπαραστατομένου ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Μάγκνους Σόμμαρ, συμφώνως πρὸς τὴν ἔκπαι καὶ ἐκκλησιαστικὴν τάξιν καὶ τὸ ἐκκλησιαστικὸν τελετουργικόν, ἐξαιρέσει τῆς κρίσεως. Τὴν ποιμαντορικὴν ράβδον εἰς τὸν νέον Ἀρχιεπίσκοπον ἐνεχείρισεν ὁ βασιλεὺς. Ὡς εἰκὸς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ λόγος περὶ ἐπικυρώσεως τῆς ἐκλογῆς ὑπὸ τῆς Ρώμης καὶ

περὶ ἀποστολῆς παλλίου. Συντελεσθείσης τῆς ἐκλογῆς καὶ χειροτονίας τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Οὐψάλης, κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικὸς ἱστορικοὺς τῆς Σουηδίας, ἡ χώρα εἶχε πλέον τὸν πρῶτον αὐτῆς «εὐαγγελικὸν Ἀρχιεπίσκοπον»¹⁸, καθ' ἡμᾶς δὲ ἡ «Σουηδικὴ Ἐκκλησία», ὡς μία τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Μεταρρυθμίσεως, ἦτο ἤδη ἱστορικὴ πραγματικότητα. Παρέμεγεν ὁ περαιτέρω θεολογικὸς αὐτῆς προσανατολισμὸς, ἡ διατύπωσις ἐν συμβολικοῖς κειμένοις τῆς δογματικῆς αὐτῆς διδασκαλίας, ἡ λειτουργικὴ μεταρρυθμίσις, καὶ ἡ νέα αὐτῆς ὀργάνωσις καὶ συγκρότησις, ἡ ὁποία θὰ προσέδιδεν εἰς τὴν Σουηδικὴν Ἐκκλησίαν τὴν ἰδίαν αὐτῆς φυσιογνωμίαν.

Τὰ ἔτη τῆς ἀρχιερατείας τοῦ νέου Ἀρχιεπισκόπου Λαυρεντίου Πέτρη ὑπῆρξαν δυσχερῆ καὶ ἀκανθώδη. Ὁ βασιλεὺς ἐπιθυμῶν ὅπως ἐξαφανίσῃ πᾶν ἴχνος ἐκ τῆς παλαιᾶς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἱεραρχίας, καὶ παραμερίσῃ πᾶσαν ἄλλην ἀρχὴν καὶ ἐξουσίαν δυναμένην ὅπως ἀντιταχθῇ εἰς τὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν καὶ βούλησιν, ἐκάλεσε, κατὰ τὸ ἔτος 1539, εἰς Σουηδίαν τὸν Γερμανὸν GEORG NORMAN, συστηθέντα εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Λουθήρου καὶ τοῦ Μελάγχθονος, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἀναλόγου ὀργανώσεως τῆς Σουηδικῆς Ἐκκλησίας. Ἐνῶ δὲ οἱ δύο πρωτοπόροι καὶ φορεῖς τῶν ἰδεῶν τῆς Μεταρρυθμίσεως ἐν Σουηδίᾳ, ὁ Λαυρέντιος ANDREAI καὶ ὁ Ὀλάου Πέτρη, ἐμπίπτοντες εἰς δυσμένειαν παραμερίζονται, αἱ εὐθῆναι τῆς ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ ἐκκλησιαστικῆς διοργανώσεως τῆς Σουηδικῆς Ἐκκλησίας ἀνατίθενται εἰς τὸν GEORG NORMAN. Ἡ νέα αὕτη ἐκκλησιαστικὴ διοργάνωσις καὶ διάρθρωσις τῆς Σουηδικῆς Ἐκκλησίας, ἣτις πραγματοποιεῖται μὲ τὴν ἀδίστακτον συμπαράστασιν τοῦ βασιλέως Γουσταύου Βάτζα, στρέφεται κυρίως καὶ κατὰ πρῶτον λόγον κατὰ τοῦ ἐπισκοπικοῦ βαθμοῦ, βλέπομεν δὲ οὕτω τοὺς μὲν Ἐπισκόπους παραμερίζομένους καὶ ἀντικαθισταμένους βαθμῶν ὑπὸ Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων, τὸν δὲ Ἀρχιεπίσκοπον ὑποδιδαζόμενον εἰς Ἐπίσκοπον. Ὁ ἀληθὴς καισαροπαπισμὸς ὁ ὁποῖος χαρακτηρίζει τὴν βασιλείαν τοῦ βασιλέως Γουσταύου Βάτζα τερματίζεται διὰ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἐπεληθόντος κατὰ τὸ ἔτος 1560, ὅτε ὁ

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 466 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 24-25 τεύχους.

16. H. HOLMQUIST, SVENSKA KYRKANS HISTORIA (Ἱστορία τῆς Σουηδικῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὴν σουηδικήν), Τόμ. 3α, Στοκχόλμη 1933, σελ. 218.

17. Σήμερον ἡ RIDDARHOLMSKYRKA.

18. H. HOLMQUIST, SVENSKA KYRKANS HISTORIA, Τόμ. 3α, Στοκχόλμη 1933, σελ. 218.

Ἀρχιεπίσκοπος Οὐφάλης Λαυρέντιος Πέτρη ἀναλαμβάνει καὶ πάλιν τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ, καταργεῖ τὰς ἀκρότητας τοῦ GEORG NORMAN, ἐπαναφέρει εἰς τὴν προτέραν αὐτοῦ θέσιν τὸ ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα, ἐγκαθιδρύει τὸν συνοδικὸν θεσμόν, ὀλίγον δὲ πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἐπισυμβάντος κατὰ τὸ ἔτος 1573, προβαίνει εἰς τὴν πλήρη ἀποκατάστασιν τῆς Ἱεραρχίας διὰ τῆς χειροτονίας Ἐπισκόπων εἰς τὰς χηρευούσας ἐπισκοπὰς. Ἐκτοτε συνεχίζεται ἀδιακόπως ἡ ἀποστολικὴ διαδοχὴ ἐν τῇ Σουηδικῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀριθμώση σήμερον ἕνα Ἀρχιεπίσκοπον καὶ δώδεκα ἐν ἐνεργείᾳ Ἐπισκόπους. Ἡ μακροβιότης τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Οὐφάλης Λαυρεντίου Πέτρη, καὶ ἡ ἐμμονὴ αὐτοῦ εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ ἱεραρχικοῦ χαρακτήρος τῆς ἥς προέστατο Ἐκκλησίας, ἐξησφάλισε τὴν ἱστορικὴν συνέχειαν τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ταύτῃ, ἥτις, οὕτως, ἀπέκτησε διακεκριμένην θέσιν ἐν τῷ συστήματι τῶν ἀνὰ τὸν κόσμον Λουθηρανικῶν Ἐκκλησιῶν¹⁹ καὶ ἐν γένει μεταξὺ τῶν ἐκ τῆς Μεταρρυθμίσεως προελθουσῶν Ὁμολογιῶν.

Ταῦτα, ἐν βραχεία ἐπισκοπήσει, τὰ ἱστορικὰ γεγονότα ἄτινα σχετίζονται μὲ τὸ θέμα τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς ἐν τῇ Σουηδικῇ Ἐκκλησίᾳ, τοῦλάχιστον ὡς πρὸς τὸ ἐξωτερικὸν γνῶρισμα αὐτῆς, ἦτοι τὴν μετάδοσιν τῆς ἱερωσύνης διὰ τῆς χειροτονίας ὑπὸ ἐπισκόπων κεχειροτονημένων ἐν τῇ μιᾷ ἀγίᾳ καὶ ἀποστολικῇ Ἐκκλησίᾳ. Οὐχ ἦρτον ὁμως τὸ θέμα τοῦτο ἐξεταζόμενον ἐξ ἐπόψεως ὀρθοδόξου ἐγγενᾶ ἐρωτήματά τινα, ἄτινα ἀπλῶς τίθενται, χωρὶς νὰ ἐπιχειρήται ἡ ἀπάντησις εἰς αὐτά, δεδομένου ὅτι ἐκφεύγουσι τῶν ὀρίων μιᾶς συντόμου ἱστορικῆς μελέτης, ὡς ἡ παρούσα.

1. Κατὰ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, «ἡ ἀποστολικότης τῆς Ἐκκλησίας ἐκφαίνεται ἔνθεν μὲν ἐν τῇ ὁμολογίᾳ τῆς αὐτῆς καὶ ἡ πρωτόγονος Ἐκκλησία πίστεως καὶ ἐν τῷ ταύτῳ τῆς διοικήσεως, ἔνθεν δὲ ἐν τῇ ἀποστολικῇ λεγομένῃ διαδοχῇ, τῇ σειρᾷ τῶν ἐπισκόπων, τῶν ὄντων διαδόχων τῶν Ἀποστόλων, ἐὰν κανονικῶς

19. Ἐπὶ παραδείγματι, ὅταν τὴν ἐπομένην τοῦ πρώτου παγκοσμίου πολέμου, αἱ Βαλτικαὶ χῶραι ἀπέκτησαν τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτῶν, αἱ Λουθηρανικαὶ Ἐκκλησίαι τῆς Ἐσθονίας καὶ τῆς Λεττονίας ἀνηνέχθησαν πρὸς τὸν τότε Ἀρχιεπίσκοπον Οὐφάλης καὶ ἐζήτησαν παρ' αὐτοῦ ὅπως προβῇ εἰς τὴν χειροτονίαν τοῦ πρώτου αὐτῶν Ἐπισκόπου. Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ ὅταν, κατὰ τὸ ἔτος 1928, ἀνασυνεκροτήθη ἡ Λουθηρανικὴ Ἐκκλησία τῆς Σλοβακίας. Ἀσφαλῶς αἱ Λουθηρανικαὶ Ἐκκλησίαι τῆς Ἐσθονίας, τῆς Λεττονίας καὶ τῆς Σλοβακίας ἐνήργησαν οὕτω, λόγῳ τοῦ κύρους τὸ ὁποῖον προσέδιδεν εἰς τὴν Σουηδικὴν Ἐκκλησίαν ἡ ἀδιάσπαστος διατήρησις ἐν αὐτῇ τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς.

ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καθίστανται. Ἀμφότερα ταῦτα ἐσωτερικῶς συνάπτονται προϋποτιθέμενα ἄλληλα, ὡς δὲ ἡ ἀποστολικὴ διδασκαλία εἶναι ἡ βάση τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς, οὕτω καὶ ἡ ἀποστολικὴ διαδοχὴ ἀποτελεῖ τὸ ἐξωτερικὸν γνῶρισμα τοῦ ὅτι Ἐκκλησία τις εἶναι ἀληθῆς καὶ συμφωνεῖ μετὰ τῆς πρωτογόνου Ἐκκλησίας ἐν τῇ διδασκαλίᾳ καὶ ἐν τῇ διοικήσει»²⁰. Ἄλλαις λέξεσιν, ἡ ἀποστολικότης εἶναι δυνατὸν νὰ νοηθῇ ὡς ἀποστολικὴ διαδοχὴ ἐν εὐρεία ἐννοίᾳ, τῆς μὲν ἀποστολικῆς διδασκαλίας ἀποτελούσης τὴν βάση, τῆς δὲ κανονικῆς ἐν τῇ ἀποστολικῇ Ἐκκλησίᾳ χειροτονίας τῶν ἐπισκόπων τὸ ἐξωτερικὸν γνῶρισμα αὐτῆς. Ἡ παρέκκλισις ἀπὸ τῆς ἀποστολικῆς διδασκαλίας καταλύει τὴν ἀποστολικὴν διαδοχὴν, καὶ ἡ ἀντικανονικὴ ὑπὸ ἀναρμοδιῶν χειροτονία διασπᾷ τὴν ἀποστολικὴν ἀκολουθίαν. Ποία ὅμως ἡ ἐννοία τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς κατὰ τὴν Σουηδικὴν Ἐκκλησίαν; Εἶναι μόνον ἐξωτερικὸν γνῶρισμα κανονικῆς μεταδόσεως τοῦ μυστηρίου τῆς ἱερωσύνης, ἢ συγχρόνως ἡ κατασφάλισις τῆς ἀνοθεύτου καὶ ἀκιβδήλου διαφυλάξεως τῆς πίστεως καὶ παραδόσεως τῆς ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας; Ἔτι δὲ περαιτέρω. Ποία ἡ ἐννοία τῆς ἱερωσύνης ἐν τῇ θεολογικῇ σκέψει τῆς Σουηδικῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς Μεταρρυθμίσεως καὶ ἐντεῦθεν;²¹ Ὁ περίφημος Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Σουηδικῆς Ἐκκλησίας, ὁ Νάθαν SÖDERBLOM (1866 - 1931), ἐξαίρει τὴν σημασίαν τῆς διατήρησεως τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς ἐν τῇ Σουηδικῇ Ἐκκλησίᾳ, «ἥτις διακρίνει τὴν Ἐκκλησίαν ταύτην ἐκ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν τῆς Μεταρρυθμίσεως», ἵνα προσθέσῃ ὁμως εὐθὺς ἀμέσως: «Θὰ ἀπετελεῖ δι' ἐμὲ μεγάλην ἐκπληξιν εἰ τις ἐκ τῶν ἡμετέρων ἐκκλησιαστικῶν ἢ θεολόγων διετείνετο ἢ ἐθεώρει τὴν ἱεραρχίαν, ἢ ἕτερόν τι ἐξωτερικὸν γνῶρισμα, ὡς προϋπόθεσιν ἀπαραίτητον διὰ τὴν νομιμότητα κοινότητός τινος ὡς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, ἢ ὡς μέσον προωρισμένον ἄνευ ἐτέρου ὑπὸ τοῦ Κυρίου πρὸς μετάδοσιν τῆς θείας χάριτος»²².

(Συνεχίζεται)

Ὁ Σουηδίας ΠΑΥΛΟΣ

20. Χρήστου Ἀνδρούτσου, *Δογματική*, Ἀθήναι 1956², σελ. 281.

21. G. ROSENDAL, *LA DOCTRINE DES SACRAMENTS ET DU MINISTÈRE DANS L'ÉGLISE SUÉDOISE* ἐν *OECUMENICA* 7 (1939) ἀριθμ. 1, σελ. 41 - 51.

22. NATHAN SÖDERBLOM, *SVENSKA KYRKANS KROPP OCH SJÄL* (Τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα τῆς Σουηδικῆς Ἐκκλησίας, σύγγραμμα εἰς τὴν σουηδικὴν), *Στοχχόλμ* 1916, σελ. 119.

Ο ΜΕΤΑΞΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΡΩΜΗΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΕΝ ΕΞΕΛΙΞΕΙ

Τὰ ἐν Φαναρίῳ καὶ Ρώμῃ δια-
μειφθέντα (30 Νοεμβρίου-7 Δε-
κεμβρίου 1977).

Κατὰ τὴν εἰς τὸ παρελθὸν ἔτος, 1976, ἐπίσκεψιν ἀναλόγου Ἀντιπροσωπείας ἐκ τοῦ Βατικανοῦ, ἐπὶ τῇ θρονικῇ ἑορτῇ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἑορτῇ τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου, 30 Νοεμβρίου, εἶχεν ἀποφασισθῆ ἀμοιβαίως καὶ εἶχεν ἐγκριθῆ ὑπὸ τῶν ἀνωτάτων Ἐκκλησιαστικῶν Ἀρχῶν ἐκατέρωθεν, ὅπως, δις τοῦ ἔτους, ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου πρὸς Ρώμην καὶ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου πρὸς Κωνσταντινούπολιν, γίνωνται ἐπισκέψεις ἐπισήμων Ἀντιπροσωπειῶν ἀντιστοίχως.

Ὡς σκοπὸς τῶν ἐπισκέψεων τούτων ὠρίσθη ὁ συν-εορτασμὸς τῶν θρονικῶν ἑορτῶν ἐκατέρωθεν, ἡ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ προσκόμισις καὶ διαβεβαίωσις τῶν καλῶν αἰσθημάτων καταλλαγῆς, εἰρήνης καὶ ἐνότητος, ταυτοχρόνως δὲ καὶ ἡ ἀλληλοπληροφόρησις ἐπὶ τῶν οἰκου-μενικῶν δραστηριοτήτων ἐκατέρωθεν, ἐπὶ τῶν ἐξειλο-σομένων προόδων εἰς τὸν ἐγκαινιασθέντα καὶ μεθοδεύ-μενον ἡδὴ θεολογικὸν διάλογον μεταξὺ Ὁρθοδοξίας καὶ Ρωμαιοκαθολικισμοῦ, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ὑπαρχουσῶν ἢ διανοιγομένων προοπτικῶν εἰς τὰς ἐφεξῆς σχέσεις με-ταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν.

Αἱ συνομιλίας αὗται ὠρίσθη, ὅπως διεξάγονται εἰς μὲν τὸ Φανάριον μεταξὺ τῆς Παπικῆς Ἀντιπροσωπει-
ας καὶ τῆς εἰδικῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς ἐπι-
τροπῆς ἐπὶ τοῦ διαλόγου μετὰ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς
Ἐκκλησίας, εἰς δὲ τὸ Βατικανὸν μεταξὺ τῆς ἀντιστοι-
χοῦ ἐκάστοτε Πατριαρχικῆς Ἀντιπροσωπείας καὶ τῆς
Γραμματείας ἐπὶ τῆς Ἐνότητος τῶν Χριστιανῶν.

Τοιαύτη, πρώτη ἐκ τῶν τακτικῶν, ἐπίσκεψις ἦτο
ἡ τοῦ παρελθόντος ἔτους, 29 Νοεμβρίου ἕως 2 Δεκεμ-
βρίου 1976, τῆς Παπικῆς Ἀντιπροσωπείας ἀπαρτι-
σθείσης ὑπὸ τοῦ Ἀντιπροέδρου τῆς Γραμματείας Σεβ.
Ἐπισκόπου κ. Ρ. Τορέλλια καὶ τοῦ Ὁσιολ. π. Π. Ντυ-
πρέ, Ὑπογραμματέως τῆς αὐτῆς Γραμματείας, ἡ ὅποια
καὶ ἔσχε συνομιλίας μετὰ τῆς Συνοδικῆς ἐν Φαναρίῳ
Ἐπιτροπῆς ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου
Μύρων κ. Χρυσοστόμου, Ἀντιπροέδρου τῆς Συνοδικῆς
ἐπὶ τοῦ μετὰ τῆς Ρώμης Διαλόγου Ἐπιτροπῆς.

Μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῇ θρονικῇ ἑορτῇ τῆς Ρώμης, 29
Ἰουνίου 1977, ἔλαβε χώραν ἡ δευτέρα ἐκ τῶν ὀρι-
σθεισῶν τοιούτων ἐπισήμων ἐπισκέψεων, τῆς Ἀντιπρο-
σωπείας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀποτελουμέ-
νης ἐκ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γέροντος Χαλκηδόνος
κ. Μελίτωνος, τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Ἀρίστης κ. Βα-
σιλείου καὶ τοῦ Ἐλλογ. Καθηγητοῦ κ. Ἐμμ. Φωτιά-
δου, ἡ ὅποια καὶ ἔσχε ἀναλόγους συνομιλίας μετὰ τῆς
οἰκείας Γραμματείας ἐπὶ τῆς ἐνότητος ἐν Ρώμῃ.

*

**

Εἰς συνέχισιν τῶν οὕτω ἀποφασισθεισῶν ἐν ἀμοι-
θαιότητι ἐπισήμων ἐπισκέψεων ἐγένετο καὶ ἡ κατὰ τὸ
παρὸν ἔτος ἐπίσκεψις εἰς Φανάριον τῆς Ρωμαιοκαθ-
ολικῆς Ἀντιπροσωπείας, ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ Ἁγίου Ἀν-
δρέου, θρονικῇ ἑορτῇ τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινου-
πόλεως.

Τῆς Ἀντιπροσωπείας ἡγήετο, ἐντολῇ τῆς Α.Α. τοῦ
Πάπα, ὁ Σεβ. Καρδινάλιος κ. Ἰωάννης Βίλλεμπραντς,
Ἀρχιεπίσκοπος Οὐτρέχτης καὶ Πρόεδρος τῆς ἐν Ρώ-
μῃ Γραμματείας ἐπὶ τῆς Ἐνότητος τῶν Χριστιανῶν,
μέλη δὲ αὐτῆς ἦσαν ὁ Πανοσιολ. κ. Κάρολος Μέλερ,
Καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστη-
μίου τῆς Λουθαίν καὶ Γραμματεὺς τῆς αὐτῆς Γραμμα-
τείας, καὶ ὁ Ὁσιολ. π. Πέτρος Ντυπρέ, Ὑπογραμ-
ματεὺς ἐν τῇ ὡς ἄνω Γραμματεία.

Ἡ Παπικῇ Ἀντιπροσωπείᾳ, ἀφιχθεῖσα τῇ προτε-
ραία τῆς ἑορτῆς, ἐγένετο δεκτὴ ἐν τῷ ἀεροδρομίῳ ὑπὸ
τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μύρων κ. Χρυσοστόμου, Ἀν-
τιπροέδρου τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Διαλό-
γου μετὰ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, τοῦ Σεβ.
Μητροπολίτου Φιλαδελφείας κ. Βαρθολομαίου καὶ τῶν
Ἐλλογ. Καθηγητῶν κ.κ. Βασιλείου Ἀναγνωστοπού-
λου καὶ Βασιλείου Σταυρίδη, ἀπάντων μελῶν τῆς εἰ-
ρημένῃς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἡ Ἀντιπροσωπεία μετέσχε ὄλων τῶν ἑορταστικῶν
ἐκδηλώσεων ἐν Φαναρίῳ καὶ προσέβη εἰς τὰς προβλε-
πομένας συνομιλίας, περὶ ὧν κατωτέρω.

Εἰς τὸ τέλος τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς
Θείας Λειτουργίας ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῶ
εἰς ἣν παρέστησαν καὶ οἱ περισσότεροι ἐκ τῶν ἐν τῇ
Πόλει ἀνωτέρων Ρωμαιοκαθολικῶν Κληρικῶν καὶ πλη-
θος πολὺ ἐκ τοῦ Ὁρθοδόξου Πληρώματος, ὡς ἐπίσης

και οι ειδικώς προσκληθέντες Γενικοί Πρόξενοι τών Κρατών 'Ολλανδίας, 'Ελλάδος και 'Ιταλίας και ο εν 'Αγκύρα Σύμβουλος τής Νουσιατούρας του Βατικανού, Πανος. κ. Β. Σμπάρμπαρα, και μετά τήν εϋλογία των κολλύβων, τών ηϋτρεπισμένων εις τιμήν και μνήμην του 'Αγίου 'Αποστόλου 'Ανδρέου, μεταξύ τής Α. Θ. Παναγιότητος και του Σεβ. Καρδινάλιου ἀντηλλάγησαν υϋψηλοῦ περιεχομένου ὀμιλίας, δίδουσαι τὸν τόνον και προσδιορίζουσαι τὸ περιεχόμενον τής ἐπίσημου ταύτης ἐπισκέψεως.

Πρῶτος προσεφώνησε τήν Α. Θ. Παναγιότητα ὁ Σεβ. Καρδινάλιος κ. 'Ιωάννης Βίλλεμπραντς, ἱσταμένος ἐπὶ τῶν ἡγεμονικῶν στασιδίων, ἔναντι τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου, ἔχων παρ' ἑαυτῶ τὰ μέλη τής Παπικῆς 'Αντιπροσωπείας και τὸν ἐν τῇ Πόλει κανονικὸν Ρωμαιοκαθολικὸν 'Επίσκοπον, Θεοφ. κ. Π. Ντυμπουά, τής Α. Θ. Παναγιότητος ἱσταμένης ἐπὶ τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου. 'Εν τῷ τέλει τής προσφωνήσεως ὁ Σεβ. Καρδινάλιος κατελθὼν τῶν ἡγεμονικῶν στασιδίων παρέδωκεν εἰς τὰς χεῖρας τής Α. Θ. Παναγιότητος Μήνυμα τής Α. 'Αγιότητος τοῦ Πάπα Παύλου Στ', ὅπερ και ἐντολῇ τοῦ Πατριάρχου ἀνεγνώσθη εἰς τὴν πρωτότυπον αὐτοῦ γαλλικὴν γλῶσσαν ὑπὸ τοῦ 'Οσιολ. πατρὸς Π. Ντυπρέ, ἐν ἑλληνικῇ δὲ μεταφράσει ὑπὸ τοῦ Πανοσιολ. Διακόνου κ. 'Ιακώβου 'Υπογραμματέως τής 'Αγίας και 'Ιερᾶς Συνόδου.

'Εν συνεχείᾳ, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ἀντιφωνῶν τὴν φιλοξενουμένην 'Αντιπροσωπεῖαν ἀπήγγειλε θαρυσήμαντον ὀμιλίαν, ἀναφερομένην εἰς τὸ περιεχόμενον και τὴν προβληματολογίαν τοῦ ὑπὸ μελέτην και μεθόδευσιν θεολογικοῦ διαλόγου μεταξύ 'Ορθοδοξίας και Ρωμαιοκαθολικισμοῦ.

Εἰς τὸ τέλος τής ὀμιλίας ταύτης ἀντηλλάγη, εἰς τὸ μέσον τοῦ Σωλέα, ὁ ἀδελφικὸς ἀσπασμὸς τής εἰρήνης μεταξύ τής Α. Θ. Παναγιότητος και τοῦ Σεβ. Καρδινάλιου κ. 'Ι. Βίλλεμπραντς, ἠϋλόγησαν ἀμφότεροι τὸ πληρῶσαν τὸν Πατριαρχικὸν Ναὸν ἐκκλησίασμα, τῶν Πατριαρχικῶν Χορῶν φαλλόντων τὸν πολυχρονισμὸν τής Α. Θ. Παναγιότητος, και ἐν συνεχείᾳ ἡ 'Αντιπροσωπεῖα ὠδηγήθη διὰ τής Αὐλῆς εἰς τὸ Πατριαρχικὸν Μέγαρον. 'Εκεῖ, μετ' ἀνταλλαγὴν ἀδελφικῶν χαιρετισμῶν και οἰκοδομητικῶν σκέψεων μεταξύ τής 'Αντιπροσωπείας και τῶν 'Αγίων Συνοδικῶν 'Αρχιερέων, ἀνῆλθον πάντες εἰς τὸ Πατριαρχικὸν Γραφεῖον και ἀκολούθως παρεκάθησαν εἰς τὴν Πατριαρχικὴν Τράπεζαν, ἔνθα ἐγένοντο αἱ προσήκουσαι θερμαὶ προπόσεις.

Μετὰ τὸ Πατριαρχικὸν γεῦμα ἠκολούθησεν εἰς τὸ ἰδιαίτερον Πατριαρχικὸν Γραφεῖον ἡ ἀνταλλαγή τῶν

ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ δώρων. 'Εκ μέρους τής Α. 'Αγιότητος τοῦ Πάπα Παύλου τοῦ Στ' προσεφέρθη εἰς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα πολυτίμον ἐκ μετάλλου γλυπτὸν, παριστᾶνον, εἰς σύγχρονον τεχνοπρόπιαν, τὴν σταύρωσιν τοῦ Κυρίου, ἔργον ἰταλοῦ καλλιτέχγου. 'Απὸ μέρους τής Α. Θ. Παναγιότητος προσεφέρθησαν εἰς τὰ τρία μέλη τής Παπικῆς 'Αντιπροσωπείας χρυσαῖα θυξαντινὰ νομίσματα («Κωνσταντινάτα») ἐντὸς κυτίων φερόντων τὸ χρυσοῦν σῆμα τής Α. Θ. Παναγιότητος μετὰ τοῦ πατριαρχικοῦ σταυροῦ και τῶν μονογραμμάτων Αὐτῆς.

Τὴν ἐπομένην, πρώτην Δεκεμβρίου, διεξήχθησαν αἱ προβλεπόμεναι συνομιλίας και θεολογικαὶ συζητήσεις μεταξύ τής Συνοδικῆς 'Επιτροπῆς και τής Παπικῆς 'Αντιπροσωπείας.

Περὶ ὥραν 9.30' ἡ Συνοδικὴ 'Επιτροπὴ ἐπὶ τοῦ Διαλόγου μετὰ τής Ρωμαιοκαθολικῆς 'Εκκλησίας ἀπαρτιζομένη ἐκ τῶν Σεβ. Μητρ. Μύρων κ. Χρυσσοστόμου, 'Αντιπροέδρου αὐτῆς (ὁ Πρόεδρος αὐτῆς Σεβ. Μητρ. Γέρων Χαλκηδόνος κ. Μελίτων ἀπουσίαζειν εἰς τὸ ἐξωτερικόν), Σεβ. Μητρ. Φιλαδελφείας κ. Βαρθολομαίου, και τῶν 'Ελλογιμ. κ.κ. 'Εμμ. Φωτιάδου, Βασ. 'Αναγνωστοπούλου και Βασ. Σταυρίδου, Καθηγητῶν τής 'Ιερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης, μετὰ τοῦ Πανοσιολ. Διακ. κ. 'Ιακώβου, 'Υπογραμματέως τής 'Αγίας και 'Ιερᾶς Συνόδου και Γραμματέως αὐτῆς, και ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ 'Αντιπροσωπεῖα, παρουσιασθεῖσα ἐνώπιον τής Α. Θ. Παναγιότητος, προτροπῇ Αὐτῆς, κατήλθον και ἤρξαντο τῶν συνομιλιῶν ὑπὸ τὴν συμπροεδρείαν τοῦ Σεβ. Καρδινάλιου Βίλλεμπραντς και τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μύρων.

Μετὰ τὰς ἐκατέρωθεν προσφωνήσεις και ἀντιφωνήσεις, ἀπὸ τής πλευρᾶς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐγένετο πλήρης ἐνημέρωσις ἐπὶ τοῦ ἔργου τής πρό τινων ἡμερῶν περατωθείσης Συνελεύσεως (14-18 Δεκεμβρίου ἐ.ἔ.) τής Διορθοδόξου Τεχνικῆς ἐκ θεολόγων 'Επιτροπῆς διὰ τὴν προπαρασκευὴν τοῦ Διαλόγου μετὰ τής Ρωμαιοκαθολικῆς 'Εκκλησίας, ὡς και ἐπὶ τοῦ γενικωτέρου προπαρασκευαστικοῦ ἔργου τοῦ Διαλόγου τούτου. 'Η ἐνημέρωσις ἐγένετο πάντοτε ὑπὸ τὴν σαφῆ δῆλωσιν, ὅτι τὰ καθ' ἕκαστα και ἡ ἐπίσημος ἐπίδοσις τῶν τελικῶν πορισμάτων θὰ γίνῃ εἰς ἐπίπεδον ἀντιστοίχων Τεχνικῶν 'Επιτροπῶν και ὑπὸ τῶν ὀρθοθειστῶν τετραμελῶν ἐκατέρωθεν Συντονιστικῶν 'Υποεπιτροπῶν ἐντὸς τοῦ ἀμέσως προσεχοῦς μέλλοντος.

(Συνεχίζεται)

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ Σ. ΖΑΦΕΙΡΗΣ
† 'Ο Γαρδικίου ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
Καθηγητῆς Πανεπιστημίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθ. { Πρωτ. 367
 { Διεκπ. 117

Ἀθήνησι τῆ 28-1-78

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὴν παράγρ. 2 τοῦ ἀρθροῦ 19 τοῦ Ν. 590) 1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» δημοσιεύομεν κατωτέρω «Προκαταρκτικὸν Πίνακα» κληρικῶν προταθέντων διὰ τὴν ἐγγραφὴν των εἰς τὸν κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατεῖαν Ἐκλογίμων καὶ ἐχόντων τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα.

Συμφώνως πρὸς τὴν παράγρ. 2 τοῦ ἀρθροῦ 20 τοῦ Ν. 590) 1977, κατὰ τῆς ἐγγραφῆς ὑποψηφίου τινος ἐκ τῶν κατωτέρω προτεινομένων δύναται νὰ ἀσκηθῆ παρ' οἰουδήποτε κληρικοῦ καὶ λαϊκοῦ ἑγστασις ἐντὸς δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ὁ προτεινόμενος δὲν διαθέτει τὰ πρὸς Ἀρχιερατεῖαν οὐσιαστικὰ ἢ τυπικὰ προσόντα.

Ἡ ἑγστασις αὕτη δύναται νὰ υποβληθῆ εἴτε πρὸς τὸν οἰκεῖον Μητροπολίτην, εἴτε πρὸς τὴν Ἀρχιεραματεῖαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου διὰ τὰ περαιτέρω.

ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ
ΤΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΠΡΟΣ ΕΓΓΡΑΦΗΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟΝ
ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΙΑΝ ΕΚΛΟΓΙΜΩΝ

α/α	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟΝ	ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΕΙΣ ΗΝ ΑΝΗΚΕΙ
1.	Ἀρχιμ. ΕΥΔΑΣ Μάξιμος	Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν
2.	» ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗΣ Χρυσόστομος	Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν
3.	» ΚΟΤΖΙΑΣ Νεκτάριος	Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν
4.	» ΚΑΛΕΩΔΗΣ Πατρίκιος	Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν
5.	» ΦΕΦΕΣ Θεόκλητος	Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν
6.	» ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ Χριστοφόρος	Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν
7.	» ΑΘΑΝΑΤΟΣ Παύλος	Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν
8.	» ΓΚΟΥΡΟΥΣΗΣ Νεῖλος	Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν
9.	» ΖΩΜΑΣ Σπυρίδων	Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν
10.	» ΔΑΚΤΥΛΙΔΗΣ Πέτρος	Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν
11.	» ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ Εὐθύμιος	Ἀττικῆς
12.	» ΚΟΚΚΙΝΑΚΗΣ Εὐδόκιμος	Ἀττικῆς
13.	» ΚΑΛΛΙΒΩΚΑΣ Γεράσιμος	Ἀττικῆς
14.	» ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ Νικόδημος	Μηθύμνης
15.	» ΚΑΛΠΑΚΙΔΗΣ Ἀλέξανδρος	Νεαπόλεως
16.	» ΤΣΟΛΙΔΗΣ ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ	Νεαπόλεως
17.	» ΚΑΡΑΤΖΑΛΗΣ Τίτος	Ν. Ἰωνίας
18.	» ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ Φώτιος	Ν. Ἰωνίας
19.	» ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ Ἄνθιμος	Ν. Σμύρνης
20.	» ΤΣΑΟΥΣΟΓΛΟΥ Παύλος	Νικαίας
21.	» ΝΤΑΝΑΚΑΣ Χρυσόστομος	Νικαίας
22.	» ΧΑΤΖΗΣ Συμεών	Πατρῶν
23.	» ΚΑΤΣΑΪΤΗΣ Ἐλευθέριος	Περιστερίου
24.	» ΡΑΠΤΟΠΟΥΛΟΣ Γερβάσιος	Σερρών
25.	» ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ Θεόφιλος	Φθιώτιδος
26.	» ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ Παντελεήμων	Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων καὶ Μ. Βρεταννίας

Ἐντολῇ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ὁ Ἀρχιεραματεὺς

† Ὁ Ταλαντίου ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

'Αριθ. { Πρωτ. 643
Διεκπ. 243

'Αθήνησι τῆ 15-2-78

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὴν παράγρ. 3 τοῦ ἀρθρου 19 τοῦ Ν. 590) 1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» δημοσιεύομεν κατωτέρω Συμπληρωματικὸν Προκαταρκτικὸν Πίνακα κληρικῶν προταθέντων διὰ τὴν ἐγγραφὴν των εἰς τὸν κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατεῖαν Ἐκλογίμων ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς ὑπὸ τοῦ Νόμου τασσομένης δεκαπενθημέρου προθεσμίας καὶ ἐχόντων τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα.

Συμφώνως πρὸς τὴν παράγρ. 1 τοῦ ἀρθρου 20 τοῦ Ν. 590) 1977, κατὰ τῆς ἐγγραφῆς ὑποψηφίου τινος ἐκ τῶν κατωτέρω προτεινομένων δύναται νὰ ἀσκηθῆ παρ' οἰουδήποτε κληρικοῦ καὶ λαϊκοῦ ἐνστάσις ἐντὸς δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ὁ προτεινόμενος δὲν διαθέτει τὰ πρὸς Ἀρχιερατεῖαν οὐσιαστικά ἢ τυπικὰ προσόντα.

Ἡ ἐνστάσις αὕτη δύναται νὰ υποβληθῆ εἴτε πρὸς τὸν οἰκεῖον Μητροπολίτην, εἴτε πρὸς τὴν Ἀρχιεραμματαίαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου διὰ τὰ περαιτέρω.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ
ΤΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΠΡΟΣ ΕΓΓΡΑΦΗΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟΝ
ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΙΑΝ ΕΚΛΟΓΙΜΩΝ

α/α	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟΝ	ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΕΙΣ ΗΝ ΑΝΗΚΕΙ
1.	Ἀρχιμ. ΑΡΧΑΓΓΕΛΙΔΗΣ Νικηφόρος	'Αλεξανδρουπόλεως
2.	» ΜΑΛΙΣΙΑΝΟΣ Χερουβείμ	Θήρας
3.	» ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ Στέφανος	Καισαριανῆς
4.	» ΚΟΥΡΟΥΣΗΣ Σπυρίδων	Καισαριανῆς
5.	» ΤΣΑΛΠΑΡΑΣ Ἀρίσταρχος	Μαρωνείας
6.	» ΚΟΛΟΚΟΥΡΗΣ Θεόκλητος	Περιστερίου
7.	» ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ Σεβαστιανός	Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου
8.	» ΠΑΣΣΑΛΗΣ Θεόκλητος	Φλωρίνης

'Αθήνησι τῆ 15.2.1978

Ἐντολῆ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ὁ Ἀρχιεραμματοεὺς

† Ὁ Ταλαντίου ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἐπί τῷ ἑορτασμῷ τῆς μνήμης τοῦ ἱεροῦ Φωτίου.

Διὰ μίαν ἀκόμη φοράν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος κατὰ πανηγυρικὸν τρόπον εἰμίησε τὴν μνήμην τοῦ ἱεροῦ Φωτίου, ἀγωνιστοῦ τῆς Ὁρθοδοξίας. Οἱ ἐκφωνηθέντες λόγοι, ἴσως κατὰ τὸν πανηγυρικὸν ἔσπερον ἐν τῷ Ἱ. Μητροπολιτικῷ Ναῶ Ἀθηνῶν ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Μ. Φαράντιου, ὅσον καὶ κατὰ τὴν ἐν τῷ Καθολικῷ τῆς Ἱ. Μονῆς Πεντέλης πανηγυρικῆν Συνοδικὴν Λειτουργίαν ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν κ. Νικοδήμου, ἀπέδειξαν, ὅτι ὁ μέγας ἀγωνιστὴς τῆς Ὁρθοδοξίας διὰ τῶν ἀγῶνων του συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ διατηρηθῶν ἀνόθευτοι καὶ ἀπαραχάρακτοι ἡ «ἀποστολικὴ τε καὶ πατερικὴ παράδοσις», ἡ «προγονικὴ εὐσέβεια» (Ἀμφιλόχεια) καὶ ἡ προσήλωσις εἰς τὸ πνεῦμα τῆς διδασκαλίας τῶν ἐπιτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων, διὰ τῆς ὁποίας «πᾶσα καινοτομία καὶ αἵρεσις ἀπελαύνεται· τὸ δὲ τῆς Ὁρθοδοξίας ἀκῆρατον καὶ ἀρχαιοπαράδοτον φρόνημα ταῖς εὐσεβοῦντων ψυχαῖς εἰς ἀδίστακτον σεβασμότητα καθιδρύνεται» (Ἐπιστολὴ ἡ' πρὸς Μιχαήλ).

Ἡ ἀγωνιστικὴ αὐτῆ τοῦ ἱ. Φωτίου πρὸς πεμφροσύνην τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ ἡ οἰκουμηνικὴ ἀντίληψις αὐτοῦ περὶ τῆς δυνατοῦτος τῆς ὑπάρξεως τῆς ἐνότητος τῆς πίστεως ἐν τῇ ποικιλίᾳ τῶν ἐξωτερικῶν ἐκφραστικῶν μορφῶν, ἐν τῇ ὁποίᾳ «ἡ ἐτερότης τε καὶ παραλλαγὴ τὴν ἐνοειδῆ καὶ θεοποιὸν χάριν τοῦ Πνεύματος... ὑποδέξασθαι» οὐ διακολύει (Ἐπιστ. 6' ἀπολογητικῆ), ἀποτελοῦν ἔξοχα πρότυπα κινήτρων διὰ τὴν δράσιν τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ Θεολογίας πάντων τῶν αἰώνων.

Εἶναι ἀναγκαῖα ἡ συνεργασία.

Ἐν συνεχείᾳ δέον νὰ ἐξαρθῇ τὸ γεγονός, ὅτι μετὰ τὸ πέρας τῆς Συνοδικῆς Θείας Λειτουργίας, περὶ ἧς ἐγένετο λόγος ἐν τῇ προηγουμένῃ παρατηρήσει, ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Διορθοδόξου Κέντρου τῆς Ἱ. Μονῆς Πεντέλης ἐγένετο ἡ κατὰ τὸν ἑορτασμὸν τῆς μνήμης τοῦ ἱ. Φωτίου καθιερωμένη σύσκεψις τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου, τῶν Σεβασμιωτάτων μελῶν τῆς Ἱ. Συνόδου, τῶν παρεπιδημούντων Ἀρχιερέων, — ἐν οἷς καὶ ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων κ. Ἀθηναγόρας, ὡς καὶ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Νουβίας κ. Συνέσιος, — μετὰ τῶν Καθηγητῶν καὶ Ὑφηγητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Κατὰ τὴν σύσκεψιν ταύτην, ἥτις ἐγένετο ἐν μεγάλῃ ἐγκαρδιότητι καὶ ἐν πνεύματι εὐκρινούς ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ ἐξομολογήσεως, μετ' εἰσήγησιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ξάνθης κ. Ἀντωνίου περὶ τῆς ἀναγκαῖότητος συνεργασίας Ἐκκλησίας καὶ Θεολογικῶν Σχολῶν, ἀφοῦ ἀντηλλάγησαν λίαν οἰ-

κοδομητικαὶ ἀπόψεις ἐπὶ τῶν σημείων, καθ' ἃ ἡ συνεργασία αὕτη θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποβῇ στενωτέρα καὶ καρποφοροτέρα, ἀπεφασίσθη ἡ συγκρότησις μικτῆς ἐπιτροπῆς ἐξ Ἀρχιερέων καὶ ἐκ Καθηγητῶν πρὸς ἐξέυρεσιν καὶ ὑπόδειξιν τῶν τρόπων, δι' ὧν Διοικοῦσα Ἐκκλησία καὶ Θεολογικαὶ Σχολαὶ θὰ ἀντιμετωπίσουν ἀπὸ κοινοῦ τὰ ζητήματα, ἅτινα σχετίζονται πρὸς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἔργου τῶν.

Εἶναι περὶ τὸν νὰ τονισθῇ, ὅτι ἡ ὑλοποίησις τῆς ἀποφάσεως ταύτης θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἀναζωπύρωσιν καὶ ἀναθέρμανσιν τῶν πατριπαράδοτων δεσμῶν μεταξὺ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ Ὁρθοδόξου Θεολογίας πρὸς οἰκοδομὴν τοῦ Μυστικοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ καὶ πρὸς δόξαν τῆς Ὁρθοδοξίας.

Νέος Θεολόγος Ἀκαδημαϊκός.

Ἡ ἐκλογὴ εἰς Ἀκαδημαϊκὸν τοῦ διακεκριμένου Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Κωνσταντίνου Μπόνη εἶναι μεγίστη τιμὴ, ἥτις πρῶτον ἀντιανακλᾷ εἰς τὴν Θεολογικὴν Ἐπιστήμην, τὴν ὁποίαν ὁ τιμηθεὶς ἐν χριστιανικῇ ταπεινοφροσύνῃ προήγαγε καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ προάγῃ σημαντικῶς δι' ἀξιολογωτάτων δημοσιευμάτων, ἀναφερομένων πρὸ πάντων εἰς τὴν προβολὴν τῆς δράσεως καὶ τῶν θησαυρῶν τῆς σοφίας, τῆς σκέψεως καὶ τῆς διδασχῆς τῶν μεγάλων Πατέρων καὶ Ἐκκλησιαστικῶν Συγγραφέων.

Δεύτερον ἡ γενομένη εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ κ. Μπόνη τιμὴ ἀντιανακλᾷ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, πρὸς τὴν ὁποίαν ὁ τιμηθεὶς ἀκαδημαϊκὸς διδάσκαλος καθ' ὅλην τὴν ζωὴν προσέφερεν ἀνεκτιμήτους ὑπηρεσίας, κορυφωθείσας εἰς τὴν ἀπὸ τινων ἐτῶν ἀρξαμένην καὶ μεθ' ἱεροῦ ζήλου συνεχιζομένην σεμνὴν καὶ ἀθρόουθον διακονίαν αὐτοῦ ὡς διευθυντοῦ τῶν ἐκκλησιαστικῶν περιοδικῶν «Ἐκκλησία», «Θεολογία» καὶ «Ἐφημέριος». Οὕτως ἡ ἐκλογὴ τοῦ κ. Μπόνη εἰς Ἀκαδημαϊκὸν συντελεῖ εἰς τὴν ἀνανέωσιν τῆς παραδόσεως, τὴν ὁποίαν εἶχε δημιουργήσει ὁ αἰμίμητος καθηγητὴς Γρηγόριος Παπαμιχαήλ, ὅστις ἐπὶ πολλὰ ἔτη διετέλεσε Διευθυντὴς τῶν ἐκκλησιαστικῶν περιοδικῶν καὶ Ἀκαδημαϊκός.

Σὺν ταῖς ἐγκαρδίαις συγχαρητηρίαις καὶ ταῖς ἐκ μέρους τῶν μελῶν τῆς Ἱ. Συνόδου ἐπιδεικνυμέναις εἰς τὸν κ. Μπόνην εὐχαῖς τὰ περιοδικὰ ταῦτα εὐχονται, ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς δωρήται εἰς τὸν νέον Ἀκαδημαϊκὸν ἔτη πολλὰ καὶ ὑγίαιαν, ἵνα οὕτως ἐνθεν μὲν συνεχίσῃ τὴν ἐν αὐτοῖς καρποφόρον διακονίαν, ἐτέρωθεν δὲ μετὰ τῶν δύο ἐτέρων διακεκριμένων θεολόγων Ἀκαδημαϊκῶν συντελέσῃ εἰς τὸ νὰ καταστή ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν θαλαρὸν φνυτῶριον προβολῆς τῶν θεολογικῶν ἐρευνῶν καὶ γραμμάτων, ὡς καὶ τῶν θησαυρῶν τῆς Ὁρθοδόξου πατερικῆς παραδόσεως.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ίερά Σύνοδος

Κατά την 19ην και 20ην π. μ. συνεδρίασεν ἡ Δ.Ι.Σ., συμπληροῦσα τὰς κατὰ μῆνα Ἰανουάριον συνεδρίας Αὐτῆς, καὶ ἡσχολήθη μὲ ὑπηρεσιακὰ ἰδίως θέματα, τῶν ὁποίων ἡ μελέτη καὶ ἡ λύσις ἦτο ἀναγκαία καὶ ἐπείγουσα.

Ἐπὶ πλέον ἡ Δ.Ι.Σ. ἐπελήφθη καὶ πάλιν τοῦ θέματος τῆς ἀντιμετωπίσεως τῆς δραστηριοποιήσεως τῶν χιλιαστῶν, ὡς καὶ τοῦ θέματος ἐν γένει τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ θεολογικῆς ἐκπαιδεύσεως.

Ἐπὶ τοῦ τελευταίου τούτου θέματος, ἀφοῦ ἠκούσθησαν αἱ ἀπόψεις διαφόρων Σεβασμιωτάτων Συνέδρων, διεπιστώθη, ὅτι ἐνεκεν τῆς κειμένης νομοθεσίας καὶ τῶν πρὸ ἔτους ὑπὸ τῆς Πολιτείας ληφθέντων ὑπὲρ τῆς παιδείας μέτρων, αἱ προστιθεαὶ διὰ τὴν ἐκκλ. καὶ θεολ. ἐκπαίδευσιν, ἀπὸ τῶν ὁποίων ἡ Ἐκκλησία περιμένει τὴν πρόσληψιν τῶν στελεχῶν καὶ ἐργατῶν Αὐτῆς, δὲν εἶναι εὐδαίμων.

Ἐνεκεν τούτου καὶ διὰ τὴν ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας γενικώτερον ὀργάνωσιν καὶ λειτουργίαν τῆς ἐκκλ. καὶ θεολ. ἐκπαιδεύσεως, ἡ Δ.Ι.Σ. ἀπεφάσισεν, ὅπως δι' ἐγγράφου Αὐτῆς προτείνῃ εἰς τὴν Πολιτείαν τὴν λήψιν ὀρισμένων μέτρων, ἐν οἷς καὶ τὴν σύστασιν ἰδίου θεολογικοῦ κύκλου σπουδῶν εἰς τὰ Παν/μια, ἀνεξαρτήτου τοῦ μέχρι σήμερον ὑπάρχοντος φιλολογικοῦ τοιοῦτου, ἵνα διὰ τοῦ μέτρου τούτου διευκολυνῇ τὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὰς Θεολογικὰς Σχολὰς ὑποψηφίων, ἐχόντων ἀκραίφνη καὶ πραγματικὴν τὴν ἐπιθυμίαν νὰ σπουδάσουν τὴν Θεολογικὴν Ἐπιστήμην καὶ νὰ ὑπηρετήσουν τὴν Ἐκκλησίαν εἰς τὸ ἔργον καὶ τὴν ἀποστολὴν Αὐτῆς.

Ὁμοίως διὰ τοὺς τυχόν εἰσαχθέντας εἰς τὰς Θεολ. Σχολὰς κατ' ἀνάγκην ἐνεκεν τοῦ ἰσχύοντος συστήματος τῶν εἰσαγωγικῶν ἐξετάσεων καὶ μὴ ἔχοντας τὴν ἐπιθυμίαν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον ἴσως νὰ σπουδάσουν τὴν Θεολ. Ἐπιστήμην καὶ νὰ ὑπηρετήσουν ὡς Κληρικοὶ Αὐτῆς, ἡ Ι. Σ. ἀπεφάσισεν, ὅπως προτείνῃ ἐπίσης εἰς τὴν Πολιτείαν τὴν λήψιν μέτρων, ποῦ θὰ διευκολύνουν τὴν μετεγγραφήν τῶν τοιούτων φοιτητῶν εἰς ἄλλας Πανεπιστημιακὰς Σχολὰς τοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ τῆς κλίσεως αὐτῶν.

Ἐτερον θέμα μὲ τὸ ὁποῖον ἡσχολήθη ἡ Δ.Ι.Σ. ἦτο τὸ θέμα τῆς ἐντάξεως τῶν ἐφημερίων εἰς τὸ ὑπὸ τῆς Πολιτείας μελετώμενον ἐνιαῖον διὰ τοὺς θημ. ὑπαλλήλους μισθολόγιον. Ἐπ' αὐτοῦ ἡ Ι.Σ. συνεχίζουσα τὴν μελέτην καὶ τὰς ἐνεργείας Αὐτῆς, ἀφοῦ ἠκούσεν τὴν ὑπὸ τῆς ὀρισθείσης Ἐπιτροπῆς ἔκθεσιν τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ἐνεργειῶν Αὐτῆς εἰς τοὺς ἀρμοδίους Ἰπουργοὺς, ἀπεφάσισεν, ὅπως ἡ ἰδία Ἐπιτροπὴ ἐπισκεφθῇ καὶ πάλιν τοὺς ἀρμοδίους Κυβερνητικοὺς Παράγοντας καὶ ζητήσῃ ἀφ' ἐνὸς μὲν τὴν ὀριστικοποίησιν τῆς ἐντάξεως τῶν ἐφημερίων εἰς τὸ ἐνιαῖον μισθολόγιον μὲ τὰ αὐτὰ πλεονεκτήματα καὶ τὴν ἰδίαν μεταχείρισιν μετὰ τοὺς ἄλλους ἐπιδομάτας δι' ὅλους τοὺς ἐφημερίους καὶ εἰδικῶς τοιοῦτου διὰ τοὺς ἐφημερίους τῶν κάτω τῶν 1.000 κατοικῶν χωρίων καὶ οἰκισμῶν.

Τὴν 8ην Φεβρουαρίου, ἡμέραν Δευτέραν, 1978, ἑορτὴν τοῦ Ἱεροῦ Φωτίου, προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ.κ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ, ἐτελέσθη τὴν προηγουμένην Μέγας Πανηγυρικὸς Ἑσπερινὸς ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναφ τῶν Ἀθηνῶν, καθ' ὃν παρέστησαν Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται, Μέλη τῆς Διαρκoῦς Ἱεράς Συνόδου, τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τοῦ λεκανοπεδίου Ἀττικῆς, οἱ Καθηγηταὶ καὶ Ἰφηγηταὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ πλῆθος κόσμου. Τὸν Θεῖον Λόγον ἐκήρυξεν ὁ Καθηγητῆς κ. Μέγας Φαράντος σχετικῶς μὲ τὰς δυνατότητας τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας.

Μετὰ τὸ πέρας τοῦ ἑσπερινοῦ ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἀπηύθυνε συγχαρητήριους εἰδήσεις πρὸς τοὺς παρευρεθέντας Ἱεράρχας καὶ Καθηγητὰς καὶ εὐλογίας πρὸς τὸ πλῆθος.

Τὴν ἐπομένην, κυριώνυμον τῆς ἑορτῆς ἡμέραν, ἐτελέσθη πανηγυρικὴ Θεία Λειτουργία ὑπὸ τοῦ Σεβ. Συνοδικοῦ Μητροπολίτου Πατρῶν, συμπαραστατουμένου ὑπὸ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Θηβῶν καὶ Λεβαδείας καὶ Σισανίου καὶ Σιατίστης, ἐν τῷ καθολικῷ τῆς Ἱεράς Μονῆς Πεντέλης. Παρέστησαν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Συνοδικοὶ Μητροπολίται, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων καὶ Μεγάλης Βρετανίας κ. Ἀθηναγόρας, παρεπιδημοῦντες ἐν Ἀθῆναις Ἀρχιερεῖς, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Νουβίας κ. Συνέσιος, ἐκπρόσωπος τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, Καθηγηταί, Ἰφηγηταί, Βουλευταί, Στρατηγοί, φοιτηταὶ καὶ πλῆθος κόσμου.

Τὸν Θεῖον Λόγον ἐκήρυξεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πατρῶν κ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ, σχετικῶς μὲ τὴν συμβολὴν τῆς προσωπικότητος τοῦ Ἱεροῦ Φωτίου εἰς τὰς σχέσεις τῶν Ἐκκλησιῶν Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως.

Μετὰ τὴν Θ. Λειτουργίαν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἐδεξιώθη τοὺς κεκλημένους ἐν τῇ Μεγάλῃ αἰθούσῃ τῆς Ἱεράς Μονῆς.

Περὶ τὴν 11.00ην ὥραν ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου ἐγένετο σύσκεψις τῶν Σεβασμιωτάτων Ἀρχιερέων καὶ Καθηγητῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Διορθοδόξου Κέντρου.

Ἀντηλλάγησαν γνώμαι καὶ σκέψεις περὶ τῶν σχέσεων Διοικούσης Ἐκκλησίας καὶ Θεολογικῶν Σχολῶν τῶν Πανεπιστημίων.

Εἰδικῶς καταρτισθεῖσα ἐπιτροπὴ ἐξ Ἀρχιερέων καὶ Καθηγητῶν θὰ μελετήσῃ καὶ θὰ ἐπεξεργασθῇ τὰς γενομένας ἐισηγήσεις καὶ προτάσεις καὶ τὴν δυνατὴν αὐτῶν ἐφαρμογὴν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

Τὴν 13.00ην ὥραν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος προσέφερεν ἐπίσημον γεῦμα, κατὰ τὸ τέλος τοῦ ὁποίου ἠδωχάριστρεν δεόντως τοὺς συμμετασχόντας Σεβασμιωτάτους Ἀρχιερεῖς, Καθηγητὰς καὶ πάντας τοὺς κεκλημένους καὶ ἠδύχηθη τοῖς πᾶσι τὰ εἰκότα.

Τὴν 7ην Φεβρουαρίου, ἡμέραν Τρίτην, 1978, ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου συνήλθεν εἰς τακτικὴν συνεδρίαν διὰ πρώτην κατὰ σειράν ἡμέραν τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐν τῷ συνήθει τόπῳ τῶν συνεδριάσεων τοῦ Συνοδικοῦ Μεγάρου. Ἡ Ἱ. Σύνοδος ἡσχολήθη μὲ θέματα τρεχούσης ὑπηρεσιακῆς φύσεως. Αἱ ἐργασίαι τῆς Δ.Ι.Σ. συνεχίσθησαν καὶ τὴν 8ην καὶ 9ην τοῦ ἰδίου μηνός.

Τὴν 8ην Φεβρουαρίου, ἡμέραν Τετάρτην, 1978, ἐπὶ τῷ θλιβερῷ ἀγγέλματι τοῦ θανάτου τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης Εὐδενίου, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπέστειλε τὸ ἀκόλουθον συλλυπητήριον τηλεγράφημα εἰς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Πέτρας κ. Δημήτριον, Τοποτηρητὴν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης:

ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΝ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΝ ΠΕΤΡΑΣ

Κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΝ - ΤΟΠΟΤΗΡΗΤΗΝ

ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ ΕΙΣ ΠΕΝΘΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΡΗ-

ΤΗΣ ΕΠΙ ΕΚΑΗΜΙΑ: ΜΑΚΑΡΙΣΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΕΥΧΟΜΕΘΑ ΟΠΩΣ ΚΥΡΙΟΣ ΤΑΣΗΝ ΨΥΧΗΝ

ΑΥΤΟΥ ΕΝ ΧΩΡΑΙ ΖΩΝΤΩΝ.

† Ο ΑΘΗΝΩΝ ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ευάρεσκεια Ἱεράς Συνόδου: Σεπτῆ προτάσει καὶ ἐπινεύσει τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπυθῆνε τὴν ἄκραν Αὐτῆς εὐαρέσκειαν εἰς τὸν Πανιερωτάτον Μητροπολίτην Γαρδικίου κ. Χρυσόστομον, τὸν Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Βρεσθένης κ. Δημήτριον καὶ τὸν Αἰδαιομολογιώτατον Πρωτοπρεσβύτερον κ. Εὐάγγελον Ματζουεάν διὰ τὴν ὅπ' αὐτῶν ἀπόκτησιν διδακτορικῶν διπλωμάτων, οἱ μὲν δύο πρῶτοι ἐν τῆς Θεολογικῆς τῶν Ἀθηνῶν Σχολῆς, ὁ δὲ π. Εὐάγγελος ἐν τῆς Νομικῆς Σχολῆς τῶν Ἀθηνῶν μὲ θέμα «Τὰ ἀδικήματα αἰρέσεως καὶ σχίσματος κατὰ τοὺς ὀκτὼ πρώτους αἰῶνας».

Ίερά Μητρόπολις Νικαίας

«Η «πίττα» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νικαίας καὶ ὁ πλοῦσιος ἀπολογισμὸς τῶν ἔργων κατὰ τὸ 1977».

Στὴ μεγάλη αἴθουσα τοῦ Πνευματικοῦ καὶ Κοινωνικοῦ Κέντρου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, τὴν 5.30 μ.μ. τῆς 3.1.78, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης ἔκοψε τὴν «πίττα» τῶν Συνεργατῶν τῆς, παρουσίᾳ τῶν Τοπικῶν Ἀρχῶν καὶ πλήθους κόσμου, ποὺ κατέκλυσε τὴν αἴθουσα.

Μετὰ τὴν εἰσήγησιν τοῦ Ἁγίου Πρωτοσυγκέλλου, ἡ νεοσύστατη Χορωδία Ἱεροφαλτῶν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως ἔφαλεν ἀπόσπασμα ἀπὸ Χριστουγεννιάτικο Ὁρατόριο καὶ κατόπιν ὁ Σεβασμιώτατος ἔκοψε τὸν Ἀπολογισμὸ τοῦ ποιμαντικοῦ καὶ κοινωνικοῦ ἔργου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως κατὰ τὸ λήξαν ἔτος 1977.

Οἱ ἀχροαταὶ ἔμειναν κατάπληκτοι ἀπὸ τὸ πολυσιχιδὲς καὶ βαρυσήμαντο ἔργο καὶ ἐχειροκρότησαν μὲ ἐνθουσιασμό.

Μετὰ τὴν ὁμιλία ὁ Σεβασμιώτατος ἔκοψε τὴν καθιερωμένη «Βασιλόπιττα» ποὺ τὴν ἐμοίρασε σὲ ὅλους σὲ μιὰ ἀτμόσφαιρα ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἱκανοποιήσεως.

Ἡ ἴδια ἀκριθὴς ἐόρτιος ἐκδήλωσις ἐπαναλήφθηκε στὴν Δημοτικὴ Αἴθουσα τοῦ Γυμναστηρίου Αἰγάλεω τὴν ἐπομένη ἡμέρα.

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 37, παρ. 2, καὶ 67 τοῦ Ν. 590)1977 «Περὶ τοῦ Καταδρατικῆ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ὡς καὶ τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)69 Κανονισμοῦ, «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου, ἵνα προδῶμεν εἰς ἀνακρίρξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν κενῆς θέσεως τακτικοῦ Ἐφημερίου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ἁγίου Νικολάου - Πευκακίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους, ἵνα καταλάβωσιν τὴν Ἐφημερικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 34)1α τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω Κανονισμοῦ προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθῆναις τῆ 28ῃ Ἰανουαρίου 1978

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ίερά Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ἵνα καταλάβωσιν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ Ἐφημερίου τοῦ κάτωθι Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱ. Μητροπόλεως ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν, ἵνα προδῶμεν εἰς τὴν ἀνακρίρξιν τοῦ ὑποψηφίου τῆς ἐν λόγῳ κενῆς Ἐφημερικῆς θέσεως: Κρουονερίου.

Ἐν Αἰγίῳ τῆ 17ῃ Ἰανουαρίου 1978

† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Καρυστίας καὶ Σκύρου

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰ ἀρθρα 33 καὶ ἐξῆς τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ Ἱ. Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προσκαλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα καὶ βουλομένους νὰ καταλάβωσιν τὴν κενὴν θέσιν τοῦ τακτικοῦ Ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου τῆς Ἑνορίας Ἁγίου Ἰωάννου, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ.

Ἐν Κύμῃ τῆ 1ῃ Φεβρουαρίου 1978

† Ὁ Καρυστίας καὶ Σκύρου ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ίερά Μητρόπολις Ν. Κρήνης καὶ Καλαμαριάς

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ Ν. 673)1977 «Περὶ ἀνακατανομῆς καὶ ρυθμίσεως ὀργανικῶν τινῶν θέσεων διακόνων», προκειμένου ἵνα προδῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων τῶν Ἱερῶν Ναῶν:

1) Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος — Καλαμαριάς, 2) Παναγίας Φανερωμένης — Ν. Μηχανιώνας, 3) Ἁγίας Παρασκευῆς — Ν. Κρήνης, 4) Ἁγίου Παντελεήμονος, 5) Εὐαγγελιστρίας, 6) Ταξιαρχῶν Καλαμαριάς, 7) Ἁγίου Νικολάου — Ἀρετσούς, 8) Κοιμήσεως Θεοτόκου — Φοινίκος, 9) Κοιμήσεως Θεοτόκου — Ἐπανομῆς, 10) Ἁγίου Ἰωάννου Προδρόμου — Καλαμαριάς, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῆς κειμένης Νομοθεσίας τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ, διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Καλαμαριά τῆ 3ῃ Φεβρουαρίου 1978

† Ὁ Ν. Κρήνης καὶ Καλαμαριάς ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων

Προκειμένου νὰ προδῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν κενῆς θέσεως Πρωτοσυγκέλλου τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, καλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 179 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 9)1970 Κανονισμοῦ «Περὶ Καταστάσεως τοῦ προσωπικοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» ὀριζόμενα προσόντα Κληρικούς, ὅπως ἐντὸς εἴκοσι ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν νομίμων δικαιολογητικῶν.

Ἐν Καρδίττῃ τῆ 4ῃ Φεβρουαρίου 1978

† Ὁ Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων ΚΛΕΟΠΑΣ

Ίερά Μητρόπολις Σάμου καὶ Ἰκαρίας

Προκειμένου νὰ προδῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς Ἐφημερικῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ «ΠΡΟΦΗΤΟῦ ΗΛΙΑ» Σταυρινῆδων, καλοῦμεν τοὺς ἐπιθυμοῦντας καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, συμφώνως πρὸς τὰς κειμένας νομικὰς διατάξεις, ὅπως ὑποβάλλωσιν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ἅπαντα τὰ προβλεπόμενα δικαιολογητικὰ.

Ἐν Σάμῳ τῆ 7ῃ Φεβρουαρίου 1978

† Ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

Ἱερά Μητρόπολις Μυτιλήνης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 37 παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 570)1977 «Περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ὡς καὶ τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2)1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν θέσεων τακτικοῦ Ἐφημερίου ἐν τοῖς Ἱεροῖς Ναοῖς Τιμίου Προδρόμου Δισορίου, Ἁγίου Γεωργίου Λουτρῶν καὶ Κοιμήσεως Θεοτόκου Μιστεγνῶν, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους, ἵνα καταλάβωσιν τὰς Ἐφημεριακὰς ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης Προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά.

Ἐν Μυτιλήνῃ τῇ 7ῃ Φεβρουαρίου 1978

† Ὁ Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Πειραιῶς

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 2 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1398)1973 Ν. Δ) τος «Περὶ συστάσεως ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων παρὰ τῇ Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀθηνῶν καὶ ταῖς Ἱεραῖς Μητροπόλεσι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ὡς καὶ τὸ ἀρθρον 33 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς ὀργανικὰς θέσεις Διακόνων τῶν ἐνοριακῶν Ἱερῶν Ναῶν: 1) Παναγίας Τριάδος, 2) Ἁγίου Κων(νου), 3) Ἁγίου Σπυρίδωνος, 4) Ἁγίου Νικολάου, 5) Ἁγίου Βασιλείου, 6) Ἁγίου Ἐλευθερίου, 7) Εὐαγγελιστρίας, 8) Προφήτου Ἡλιοῦ Καστέλλας, 9) Ἁγίας Σοφίας καὶ 10) Ἁγίου Δημητρίου Πειραιῶς, προσκαλοῦμεν πάντας τοὺς ἐνδιαφερομένους, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν πάντα τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2)69 Κανονισμοῦ τῆς Ἱ. Συνόδου ἐν συνδυασμῷ καὶ πρὸς τὸ διαληφθὲν Ν. Δ. προβλεπόμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Πειραιεὶ τῇ 9ῃ Φεβρουαρίου 1978

† Ὁ Πειραιῶς ΚΑΛΑΙΝΙΚΟΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ὁ Πρωτοπρεσβύτερος Γεώργιος Πυρουνάκης ἀπευθίνει θερμότατη ἐκκληση στοὺς φίλους καὶ συμπαραστάτες τῶν καλῶν ἔργων, νὰ ἐνισχύσουν τὴ «Φιλικὴ Φωλιὰ Ἐλευσίνας», ἴδρυμα ποῦ προσφέρει πολὺτιμες κοινωνικὲς ὑπηρεσίες, ἰδιαιτέρως ἐν παιδιᾷ τῶν πρὸ προβληματικῶν οἰκογενειῶν τῆς περιοχῆς, νὰ ἀποκτήσῃ ἰδιόκτητη στέγη. Χρειαζόνται ἀκόμη 500 χιλιάδες δραχμῆς.

Ἐνισχύσεις μποροῦν νὰ στέλνονται μὲ ἐπιταγή: «Φιλικὴ Φωλιὰ Ἐλευσίνας» Κοντούλη 32, Ἐλευσίνα. Τηλ. 5543.477 καὶ 5543.887.

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Πατρῶν ΝΙΚΟΛΗΜΟΣ

† Ὁ Ἐλασσῶνος ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

Ἀκαδημαϊκός

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Α) Ἐσωτερικοῦ: Δραχμαὶ 300 ἐτησίως.

Β) Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 12 ἐτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»
δρχ. 15.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κωνστ. Γ. Μπόνης, Ὁμοτ. Καθηγητοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, Ἀκαδημαϊκοῦ, Αὐτοκριτικὴ Θεολογία καὶ περὶ Θεολογίας.

Ἐόρτια Γράμματα.

Μητροπ. Πατρῶν Νικολήμου, Λόγος εἰς τὸν Μέγαν Φώτιον.

Μητροπ. Φλωρίνης, Αὐγουστίνου, Εἰσήγησις ἐπὶ τοῦ Νόμου 731/1977.

Μέγα Φαράντου, Ἡ Πίστις ὡς ὑπέρβασις.

Μητροπ. Δράμας Διονυσίου, Ὁ Λαὸς τοῦ Θεοῦ ἐν Πορείᾳ.

Μητροπ. Σουηδίας Παύλου, Ἡ Ἀποστολικὴ Διαδοχὴ ἐν τῇ Σουηδικῇ Ἐκκλησίᾳ.

Μητροπ. Γαρδικίου Χρυσοστόμου, Ὁ μεταξὺ Κων/λεως καὶ Ρώμης Διάλογος ἐν ἐξελξει.

Προκαταρτικὸι Πίνακες ὑποψηφίων πρὸς ἐγγραφήν εἰς τὸν κατέλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν ἐκλογίμων.

Παρατηρήσεων στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Παράρτημα.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ Ἀθῆναι Ἰασιῶ 1 — Τηλ. 710.7

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Ἰωάννης Μιχαήλ. Ἀναστασάκη 3, Ζωγράφου. Τηλ. 787.978.